

**stichting
vrede van
utrecht**

Activiteitenplan 2011

27 augustus 2010

Postbus 532
3512 HL Utrecht
030 239 38 90
info@vredevanutrecht.nl
vredevanutrecht2013.nl
utrecht2018.nl

*een initiatief
van gemeente en
provincie Utrecht*

Stichting Vrede van Utrecht werkt aan:

**vrede van
utrecht 2013**
cultuur over grenzen

**Utrecht
2018
2018**

Candidate
European
Capital of
Culture

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Utrecht Culturele Hoofdstad van Europa 2018	5
2.1	Activiteiten 2011	6
2.2	Communicatie Utrecht 2018	7
2.2.1	Communicatie strategie	7
2.2.2	Campagne in 2011	7
2.2.3	Algemene principes	8
2.2.4	Middelen	8
3	Schets programma 2013	10
3.1	1713 als inspiratie	10
3.2	The Utrecht Principles	10
3.3	Publieksbereik: iedere burger neemt deel	11
3.4	Partners	11
3.5	Van 11 april tot 21 september	11
4	Vrede van Utrecht in het voorjaar	12
4.1	Beeld 2013	12
4.1.1	De kracht van muziek	12
4.1.2	De musea doen mee	12
4.1.3	Virtuele gids	13
4.1.4	De kracht van dialoog	13
4.1.5	Vrede en veiligheid	14
4.2	Activiteiten 2011	14
4.2.1	Samenwerking Universiteit/ Hogescholen	14
4.2.2	Bevrijdingsfestival	16
4.2.3	Vrede van Utrecht Concert	16
4.2.4	Vorbereiding tentoonstellingen musea	17
4.2.5	Educatie	17
4.2.6	Overig	21
5	Vrede van Utrecht in de zomer	22
5.1	Beeld 2013	22
5.1.1	Ontdekkingsreis in eigen regio	22
5.1.2	Kunststation Hoog Catharijne	22
5.1.3	Community arts	22
5.1.4	Wijkprogramma Vrede van Utrecht	23
5.1.5	Trots op Leidsche Rijn	23
5.1.6	Bloeiende kunstprovincie	23
5.1.7	Tuin van Utrecht	24
5.1.8	Fortenlinie schept sfeer en verbeelding	24
5.1.9	Europees Jeugd Olympisch Festival	24
5.2	Activiteiten 2011	24
5.2.1	Community Arts Lab (CAL Utrecht)	24
5.2.2	Wijkprogramma Vrede van Utrecht	26
5.2.3	Kastelen	30
5.2.4	Forten	31
5.2.5	Verder in de regio	31
6	Vrede van Utrecht in de nazomer	34
6.1	Beeld 2013	34
6.1.1	Oorlogsindrukken op Vliegbasis Soesterberg	34
6.1.2	Breaking the bonds of slavery	34
6.1.3	Eutopia	35
6.1.4	Internationale Paardencarroussel	35
6.1.5	Vredige afsluiter	35
6.2	Activiteiten 2011	36
6.2.1	Soesterberg	36

6.2.2	Kunst in Oorlog.....	37
7	Internationalisering.....	40
7.1	Investering in internationale competentie van culturele instellingen in Utrecht 40	
7.2	Versterking internationale positie specifieke sectoren	40
7.3	Utrecht als ontmoetingsplaats – Gastheerschap.....	41
7.4	Internationale presentatie Vrede van Utrecht.....	41
8	Kosmopolis Utrecht	42
8.1	Programmering 2011.....	42
8.1.1	Programma Utrecht	42
8.1.2	G3 samenwerking Kosmopolis Den Haag, Rotterdam, Utrecht	44
8.1.3	Debatten+	44
9	Communicatie	45
9.1	Doelstelling communicatie	45
9.2	Doelgroepen.....	48
9.3	Middelen	49
9.4	Communicatie 2011.....	50
10	Relatiebeheer en sponsoring.....	53
10.1	Relatiebeheer.....	53
10.1.1	Werkzaamheden & aandachtsgebieden 2011	53
10.2	Participatie van het bedrijfsleven.....	53
11	Organisatie	55
11.1	Bestuur.....	55
11.2	Personele bezetting	55
12	Financiën.....	57

1 Inleiding

Stichting Vrede van Utrecht werkt op initiatief van Gemeente en Provincie Utrecht, als onderdeel van de ambitie om Utrecht als stad van kennis en cultuur (inter)nationaal op de kaart te zetten, aan een grootse viering van het 300 jarig jubileum van de ondertekening van de Vrede van Utrecht en de kandidatuur voor Europese Culturele Hoofdstad in 2018. Het doel is versterken van Utrecht als aantrekkelijke stad en -regio voor bewoners, bezoekers, bedrijven en studenten. Investeren in kennis & cultuur betekent breed en rendabel investeren in 'Utrecht, stad en regio van kennis en cultuur, duurzaamheid en natuur'. De activiteiten in 2011 zullen gericht zijn op deze doelstelling en actief opbouwen richting het jubileumjaar 2013. Daarnaast wordt in 2011 verder gewerkt aan het bidbook voor Utrecht 2018. Op de Utrechtse manier, dat wil zeggen: met betrokkenheid van velen. Stichting Vrede van Utrecht verbindt, jaagt aan en stimuleert duurzame vernieuwing. Immers: 2013 en 2018 zijn geen eenmalige feestjes!

Programma Vrede van Utrecht 2013

Wij bereiden een spannend en bijzonder programma voor het jaar 2013 voor, samen met onze vele partners in stad en regio. Uitgangspunt is dat iedere inwoner van Utrecht kan meedoen. De afgelopen jaren is het programma in de grondverf gezet. In de periode 2011-2013 wordt het verder ingekleurd en uitgebouwd met aantrekkelijke activiteiten in wijk, stad en regio. In 2013 mondt dat uit in een fantastisch internationaal cultureel jaar. Maar het wordt natuurlijk ook een volksfeest met een brede programmering.

Voor de viering van de Vrede van Utrecht in 2013 is ons plan in grote lijnen klaar. In dit activiteitenplan schetsen we een beeld van deze grootste viering en de weg er naar toe. Op 6 september 2010 wordt het plan feestelijk gepresenteerd aan culturele en maatschappelijke partners in het Vorstelijk Complex. Het wordt de aftrap van een dynamisch proces waarbij we aan de hand van de uitgangspunten van het programma iedereen met goede ideeën uitnodigen om samen met Vrede van Utrecht verder vorm te geven aan de in het plan geformuleerde ambities. Leidraad voor het programma wordt een 'nieuwe Vrede van Utrecht' (Hoe kunnen we in Utrecht vreedzaam samenleven?) vormgegeven door kunstenaars, wetenschappers, scholieren, bewoners, bestuurders, maatschappelijke instellingen, fondsen en bedrijven.

In de afgelopen jaren hebben we een stevige basis gelegd onder belangrijke programma onderdelen met het wijkprogramma Vrede van Utrecht, de ontsluiting van bijzondere erfgoedlocaties (forten, kastelen, Vliegbasis Soesterberg), met cultuurprogrammering en de aanpak internationalisering. Een multidisciplinair educatieprogramma voor alle basisscholen in de provincie Utrecht start in september 2010. En er zijn convenanten gesloten of in de maak met verschillende de gemeenten in de regio, zoals de Utrechtse Heuvelrug, Zeist en Veenendaal, zodat de viering van de Vrede van Utrecht ook in de regio zijn beslag krijgt.

In 2011 gaan we verder op de ingeslagen weg. Het voorbereidende werk dat veelal achter de schermen gebeurt, vertaalt zich in 2011 meer en meer naar publieksactiviteiten met uitstraling in stad en regio. Toewerkend naar het hoogtepunt in 2013.

Bidbook Utrecht 2018

Met het bidbook Utrecht 2018 willen we de kandidatuur voor Europese Culturele Hoofdstad verzilveren. Het bidbook voor Utrecht moet uiterlijk september 2012 bij het Rijk worden ingediend. Wij zijn al enige tijd bezig met de voorbereidingen daarvoor met onderzoek naar de aanpak van eerdere steden, het informeren van betrokken instellingen en bedrijven in Utrecht en de analyse van de kracht en kansen van Utrecht.

Ruim 700 mensen namen deel aan een workshop in de Werkplaats Utrecht 2018 die wij tijdelijk hadden ingericht in Het Gebouw in Leidsche Rijn. Deelnemers uit alle geldingen van de stad en provincie, Utrechtse instellingen, bedrijven en bewoners reageerden in de workshop op onze informatie en vulde deze aan. Want wij maken ons bidbook niet met een paar mensen achter een bureau maar met een typisch Utrechtse aanpak: de stad en de regio worden breed betrokken. En het blijkt dat er een grote wil is om mee te doen! Culturele instellingen, creatieve ondernemers, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, onderwijs & wetenschap worden opgeroepen een bijdrage te leveren aan het programma 2018. Waar nodig zal Vrede van Utrecht organisaties actief benaderen voor een bijdrage. In 2011 worden de beste ideeën aaneengesmeed tot een bidbook waaruit de ambities, aantrekkingskracht en daadkracht van Utrecht als stad van kennis en cultuur duidelijk naar voren moet komen.

“Kunst belangrijk voor economie gemeenten” kopte de NRC in het voorjaar van 2010, o.a. verwijzend naar de Utrechtse onderzoeker Gerard Marlet. In de Werkplaats 2018 toonden we de resultaten van eerdere Culturele Hoofdsteden. Die zijn inderdaad fors, soms zelfs spectaculair als het gaat om de directe bestedingen en het opknappen van de stad en regio. Er wordt dan zelfs ‘winst’ gemaakt met een factor 2 of 3 van de kosten!

Opvallend is echter dat veel steden eerder een ander resultaat bovenaan zetten: de trots op stad en regio neemt toe, de sociale cohesie en de kwaliteit van leven is verbeterd en dit geldt niet alleen voor de ‘betere’ wijken of gemeenten. Dit zijn ook de steden en regio's die de inspanning na het jaar zelf weten vol te houden, die in de voorbereiding ook veel aandacht voor het proces hadden en veel partijen en bewoners wisten te betrekken. Voorbeelden zijn: Glasgow, Thessaloniki, Lille en Liverpool.

Het onderzoek naar mogelijke effecten van 2013 – 2018 dat wij eerder door ABF-Cultuur lieten uitvoeren, bevestigt dit beeld: positief effect op directe bestedingen (horeca, winkels, overnachtingen), groei werkgelegenheid (in de sector zelf en m.n. in de toeleverende sectoren, cultuur heeft een hoge multiplier) die voor een deel ook duurzaam kan zijn en cultuur is een waardemaker bij vastgoed, met name in wijken.

Het traject naar de Vrede van Utrecht en Culturele Hoofdstad wordt doorlopen in een economisch zeer ongunstige tijd, we zijn ons daarvan bewust. De financiën van overheden staan onder druk en fondsen en bedrijven zijn moeilijker te bereiken. Toch is er juist nu alle reden om te blijven inzetten op de culturele ambitie om Utrecht op de kaart te zetten. Het project heeft ook grote betekenis als aanjager van economische ontwikkeling van stad en provincie. Culturele Hoofdstad is in al haar aspecten immers in het belang van alle bewoners en maatschappelijke partners in stad en regio.

Stichting Vrede van Utrecht werkt met onverminderd enthousiasme verder aan de realisatie van haar opdracht. Op 6 september 2010 vindt de aftrap richting het jubileumjaar plaats. In meerjarige trajecten wordt vorm en inhoud gegeven aan het programma 2013. Daarnaast stellen we alles in het werk om een “Utrecht-waardig” bidbook te realiseren, volgens de bewezen formule van participatie van partners. Want alleen met uw betrokkenheid en steun kan de opdracht van Vrede van Utrecht een succes worden. We hopen dan ook in 2011 weer op uw inzet te mogen rekenen.

2 Utrecht Culturele Hoofdstad van Europa 2018

Elke stad denk na over zijn plaats tussen andere steden en over hoe de stad zich idealiter zou moeten willen ontwikkelen. In elke periode is dat weer anders, en elke periode neemt iets mee van de voorgaande. Zo bouwde ook Utrecht door de eeuwen heen aan zijn identiteit. Utrecht was ooit een religieus centrum, en gaf de stad binnen de wallen alle ruimte aan een rijk kloosterleven. Het ontwikkelde zich daarnaast als bestuurlijk centrum, het buitte zijn gunstige centrale ligging uit om zich te ontwikkelen tot een belangrijk handelscentrum, en weer later ook tot winkelhart van Nederland.

Door zichzelf aan te melden als kandidaat voor Culturele Hoofdstad van Europa, dwingt Utrecht zich opnieuw tot nadenken over wat de huidige positie van Utrecht in de Nederland is, en in Europa. En tot nadenken over hoe de stad zich verder moet ontwikkelen om een goede stad te kunnen zijn voor de komende generaties.

Dat nadenken over waar Utrecht nu staat, waar het in de toekomst naartoe wil en wat Culturele Hoofdstad 2018 daaraan kan bijdragen, heeft Vrede van Utrecht vorm gegeven in een vijftigtal workshops in de winter en het voorjaar van 2010. Alle geledingen van de stad werden uitgenodigd om daarover na te denken. Het leverde een heldere analyse van waar Utrecht staat op, en een enthousiastmerend perspectief op de toekomst. Eind 2010 wordt de visie aangeboden aan de bestuurders van stad en provincie Utrecht.

2011 staat in het teken van de verdieping van de visie en de vertaling in programma-ideeën voor Culturele Hoofdstad 2018. Die visie op de toekomst en de verbeelding daarvan in 'inspirerende' programma-ideeën vinden hun neerslag in een zogenaamd bidbook. Inspirerend voor de bewoners, voor het bedrijfsleven, voor bestuurders, voor iedereen die zich deel van de stad voelt.

Dat bidbook moet een antwoord op twee hoofdvragen geven: wat Utrecht namens Nederland aan Europa te bieden heeft, en hoe het de bevolking van stad en provincie bij de viering wil betrekken.

2.1 Activiteiten 2011

Het traject richting kandidatuur European Capital of Culture (ECOC) ziet er als volgt uit:

november 2011	Nederlandse overheid doet een oproep aan steden om zich kandidaat te stellen
september 2012	Uiterste datum om kandidatuur onderbouwd aan te melden met een bidbook
eind 2012	13 deskundigen (6 Nederlanders, 7 Europeanen) maken een pre-selectie op basis van eigen onderzoek, bidbook en presentatie van de steden
voorjaar/zomer 2013	Inleveren aanvulling op bidbook en 2e presentatie (jurybezoek aan Utrecht)
september/oktober 2013	Definitieve selectie door de jury
eind 2013	Regering stelt Europese instellingen in kennis van de Nederlandse kandidatuur
april 2014	Advies van het Europees Parlement over kandidatuur. Aanwijzing door Raad van Europese Unie.

Planning 2011

Samenwerkingstraject Europese Culturele Hoofdstad 2018 van Utrecht stad en provincie, en Vrede van Utrecht.

Januari 2011:

- Presentatie Club van Utrecht 2018
- visie en aanpak van de VvU op Utrecht culturele hoofdstad van Europa 2018
- start campagne, pr en evenementen

Vanaf januari 2011 t/m 2012:

1. Ontwikkeling bidbook:
 - Co-creatie: uitzetten van opdrachten bij culturele en onderwijsinstellingen. Call for programme ideas.
 - Selectie van programmavoorstellen ten behoeve van het bidbook.
 - Ontwikkeling inhoud bidbook met de stad en provincie
 - Redactie en vormgeving (t/m 2012)
2. Internationalisering
 - Versterken stedennetwerk (Similar Cities)
 - Lobby Brussel en Europese steden
 - Masterclass internationalisering voor Utrechtse instellingen
3. Onderzoek en effectmeting

2.2 Communicatie Utrecht 2018

In 2018 wil Utrecht Culturele Hoofdstad van Europa zijn. In 2012 moet er een onderbouwd plan liggen dat antwoord geeft op door de EU gestelde vragen. In 2010 (januari-april) zijn er gesprekken gevoerd in Het Gebouw in Leidsche Rijn tijdens workshops met zo'n 700 deelnemers. De output uit deze gesprekken is samengevat in een werkdocument dat in november 2010 nader is uitgewerkt.

2.2.1 Communicatie strategie

De communicatie strategie wordt de komende tijd ontwikkeld, in samenspraak met gemeente en provincie Utrecht en Stichting Cultuur Promotie Utrecht. Aandachtspunt is een heldere rolverdeling en goede afstemming.

- Campagne Utrecht 2018: dit is het traject tot aan de kandidatuur.
- Ambassadeurs programma: verkrijgen van zo veel mogelijk draagkracht in Utrecht stad en regio via ambassadeurs met een goede balans in lokaal, regionaal, nationaal en internationaal bereik:
 - o Binnen de gemeente/provincie
 - o Culturele en onderwijs veld
 - o Bedrijfsleven
 - o Maatschappelijke instellingen
 - o Media
 - o BU-ers/BN-ers
- Bewoners: informeren over ambitie en verkrijgen van zo veel mogelijk draagkracht in Utrecht stad en regio bij de bewoners. De bewoners moeten allereerst geïnformeerd zijn over de ambitie en vervolgens het gevoel hebben dat zij de mogelijkheid hebben om betrokken te zijn.
- *Afronding campagne strategie: oktober 2010; uitwerking in plan: januari 2011*
- Ontwikkelen van een jury strategie en productie bidbook en jury-presentaties
- *Afronding strategie: oktober 2011; uitwerking in gedetailleerd plan: april 2012*
- *Bidbook productie: start oktober 2011*
- Ontwikkeling communicatiestrategie voor het jaar zelf als input voor het bidbook
- *Plan gereed: oktober 2011*

2.2.2 Campagne in 2011

- De monitor van 2010 meldt dat 1 op de 4 Utrechters (stad) weet dat Utrecht de ambitie heeft om Europese Culturele Hoofdstad te worden in 2018. In 2011 en 2012 moet dit groeien naar een bereik van i.i.g. 75 procent voor Utrecht stad. Voor Utrecht regio moet er in 2011 een nulmeting gerealiseerd zijn.
 - o Het begrip Culturele Hoofdstad moet inhoud en betekenis krijgen, dichter naar de bewoners van Utrecht gebracht worden.
 - o De reden van de kandidatuur van Utrecht en het beoogde effect moet helder zijn.
- De 700 deelnemers van de workshops in Het Gebouw in 2010 blijven ook in 2011 e.v. op de hoogte en enthousiast voor onze gezamenlijke ambitie. Zij helpen ons de ambitie uit te dragen naar hun eigen contacten, via twitter, linked-in, facebook en onze isupport-website.

- In 2011 is Utrecht 2018 daadwerkelijk een gezamenlijke ambitie van gemeente en provincie Utrecht, Utrechtse culturele en maatschappelijke instellingen en het bedrijfsleven in stad en regio. In september 2011 communiceren wij gezamenlijk deze ambitie.
- In 2011 worden de ambassadeurs gezocht, bij het traject betrokken en getraind.

In de communicatie is helder dat:

- Utrecht in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa wil zijn
- Utrecht nu al moet beginnen, omdat in 2012 het bidbook afgerond moet zijn
- Utrecht 2018 de gezamenlijke ambitie is van gemeente en provincie Utrecht.
- Het traject gedragen wordt door veel culturele en maatschappelijke instellingen, het onderwijsveld en door het Utrechtse bedrijfsleven.
- Utrecht in het concurrentieveld de beste kansen heeft.
- Stichting Vrede van Utrecht de uitvoerder is van de opdracht.

2.2.3 Algemene principes

1. Utrecht 2018 maken en promoten we met z'n allen. Door ons netwerk in te schakelen voor de campagne voor Utrecht 2018 kunnen we een enorm bereik genereren. Alle deelnemers aan de workshops in Het Gebouw, alle culturele en maatschappelijke instellingen, gemeente en provincie kunnen we via offline en online middelen inzetten om de sneeuwbal aan het rollen te krijgen.
2. Open access: het traject dat Utrecht doorloopt om tot een goed bidbook te komen is een open proces; de stappen die we nemen zijn voor iedereen te volgen via Utrecht2018.nl.
3. Gekozen is voor een werkwijze van co-creatie. Opdrachtgevers, stakeholders en de bewoners van Utrecht worden co-producent door actief deel te nemen aan het tot stand komen van de inhoud van het bidbook/programma van Utrecht 2018. Iedereen die wil, kan meedoen onder strakke regie van het bidbook team, binnen strak geformuleerde paden. Deelname is belangeloos en gaat in eerste instantie uit van inhoudelijke betrokkenheid.
 - a. Door inhoud aan te scherpen door middel van vragen uit de polls en tips
 - b. Door daadwerkelijk programma onderdelen aan te dragen op uitnodiging in gesprekken, geïnitieerd door het bidbook team.
 - c. Zelf mee te creëren door input te leveren in tekst, video, foto's, onderwerpen. Geïnteresseerden kunnen het bidbook rijker maken, bijv. door hun ervaringen toe te voegen, actief te participeren en waarde toe te voegen. Ideeën en bijdragen kunnen persoonlijk worden gemaakt.

2.2.4 Middelen

www.utrecht2018.nl 2e week September 2011 live.

In eerste instantie informerend, 10 feiten die je over culturele hoofdstad moet weten, 10 doelen die we willen halen.

Zodra het thema helder is kan Utrecht2018.nl daarnaast het sharingpoint worden. Het platform voor informatie en interactie.

Polls: voor interactie en het stellen van concrete vragen van in eerste instantie informerend over feitelijkheden, tot informerend over aspecten uit het traject.

www.isupportutrecht2018.nl uiterlijk begin 2011 live

ISupportUtrecht2018.nl is het 'supportershome' van Utrecht 2018. Doel is om het supportersnetwerk in beeld te brengen. Het werven van supporters gaat via offline en online middelen:

- via landingspagina op www.utrecht2018.nl; isupportutrecht2018 hangt aan utrecht2018.nl.
- via culturele instellingen: websites, e-nieuwsbrieven en door advertenties in de maand/jaarbrochures
- via stadspromotie/gemeente/provincie sites, nieuwsbrieven, offline middelen
- dmv. flyeracties tijdens culturele events in combinatie met de Vrede van Utrecht bus
- via eigen offline middelen (ons utrecht bijlage, regiospreads, stadsblad, flyers, etc.)
- e-nieuwsbrief: via Vrede van Utrecht nieuwsbrief en via 2018 nieuwsbrief

Inzet social media

twitter, facebook, linked-in zijn ideaal om de ambities voor Utrecht 2018 uit te dragen en kunnen een enorm bereik genereren. Met behulp van twibbons kunnen onze supporters het netwerk uitbreiden en de ambitie steeds verder uitdragen.

Start officiële Utrecht 2018 twitter: september

Offline middelen

Vrede van Utrecht/Utrecht 2018 bus, team dat bij de bus informeert en flyert op alle grotere events van Vrede van Utrecht en in overleg met Stichting Cultuurpromotie Utrecht bij Culturele Zondagen en festivals. (aandachtspunt: promotieteam formeren van studenten)

In januari 2011 is het campagneplan tot in detail uitgewerkt en zijn taken en rollen binnen het bidbook team, de communicatie afdelingen van Stichting Vrede van Utrecht, gemeente en provincie en Stichting Cultuurpromotie Utrecht goed afgestemd. Ondertussen zal gewerkt worden aan strategie voor het jaar zelf en jury strategie.

3 Schets programma 2013

Utrecht viert feest in 2013. We starten het programma op de historische datum van 11 april – de dag dat het verdrag werd getekend - en sluiten op 21 september af met de Internationale Dag van de Vrede. Hiertussen focussen we op drie periodes, gekoppeld aan *The Utrecht Principles*. We maken in een half jaar tijd een reis van het verleden via het heden naar de toekomst en van de stad via de regio naar Europa. Korte evenementen wisselen af met langer lopende projecten. Er wordt nog verder gewerkt aan het programma, maar in dit activiteitenplan willen we in grote lijnen schetsen wat voor moois ons allemaal te wachten staat. Theater, dans, muziek, debat, beeldende kunst en nieuwe media: er is voor ieder wat wils. Kunst en cultuur zijn niet alleen te vinden in schouwburg of concertzaal, maar ook op pleinen, in wijken, op forten en kastelen en in de regio. Het wordt pas feest als iedereen kan meedoen.

3.1 1713 als inspiratie

Op 11 april 1713 is in Utrecht de Vrede van Utrecht gesloten, een wereldomvattend vredesverdrag. Het verdrag maakte een eind aan een lange periode van oorlog die wereldwijd miljoenen mensen het leven had gekost. Utrecht was anderhalf jaar lang gastheer van een internationaal gezelschap van diplomaten die spraken over de toekomst van de wereld. Voor het eerst in de geschiedenis kwam een duurzame vrede tot stand aan de onderhandelingstafel door de inzet van diplomatie en dialoog. Kunst en cultuur droegen bij aan het succes van dit diplomatieke proces.

In 2013 herdenken we deze bijzondere gebeurtenis – en laten daarbij ook haar keerzijde niet buiten beschouwing, vieren we haar succes en laten we ons inspireren door de kracht van dialoog en diplomatie voor een eigentijdse visie op vrede en evenwicht in de wereld, met kennis en cultuur als onmisbaar middel.

3.2 The Utrecht Principles

In 2013 kijken we vanuit het gedachtegoed van 1713 naar de toekomst van Europa. De maanden van onderhandeling uit 1713 worden opnieuw gezamenlijk beleefd door burgers, bestuurders, wetenschappers en kunstenaars. We zetten in op het formuleren van eigentijdse voorwaarden vanuit kennis en cultuur voor een goede samenleving. Hoe werk je met de verbindende kracht van kennis en cultuur aan een gastvrije en ruimdenkende stad? Hoe kan cultuur een verbrokkelde samenleving voorkomen? Hoe sla je een brug tussen de man in de straat, de kansen en bedreigingen van één Europa en de wereldproblematiek? Waar liggen de kansen voor nieuwe verbindingen?

Om een kader te creëren waarbinnen deze vragen beantwoord kunnen worden, hebben we in samenwerking met de Universiteit Utrecht *The Utrecht Principles* geformuleerd. Deze drie principes, geïnspireerd op het verdrag van 1713, zijn onmisbare voorwaarden voor duurzame vrede en een goede samenleving:

1. respect voor culturele, etnische en religieuze diversiteit.
2. de kracht van kunst en cultuur voor sociale duurzaamheid.
3. uitwisseling van kennis ten behoeve van maatschappelijke samenhang en vernieuwing.

Een gezonde samenleving begint met het onderschrijven van bovenstaande waarden voor duurzame vrede. The Utrecht Principles zijn dus het uitgangspunt, en hopelijk tevens het resultaat, van het programma 2013.

Het programma is een pleidooi voor de noodzaak van kunst en cultuur voor een vitale samenleving. De Vrede van Utrecht wil meewerken aan een nieuwe toekomst voor eigen stad en regio, en voor Europa. Met het programma laten we de kracht van diversiteit, kunst en kennis zien.

3.3 Publieksbereik: iedere burger neemt deel

Diversiteit in doelgroepen is essentieel. Van scholieren tot studenten, buurt en dorpsbewoners, toeristen en bezoekers, van middenstand tot multi-nationals, op lokaal regionaal, nationaal of internationaal niveau; iedereen wordt bij het programma betrokken. We laten het publiek zoveel mogelijk zelf aan het woord en laten hen reageren op het programma dat we bieden. We geven het publiek de tools en het gereedschap (on- en offline) om zelf middelen, media en content te maken, waardoor ze mede-eigenaar worden van het Vrede van Utrecht programma 2013.

Bovendien is er een groeiend netwerk van “key-players” verbonden aan de Vrede van Utrecht: denkers, kunstenaars en ‘decision makers’ van nu en van morgen.

3.4 Partners

De grote viering van de Vrede van Utrecht in 2013 organiseren we niet alleen. We bundelen onze krachten met culturele, maatschappelijke en onderwijsinstellingen, met de gemeente en provincie Utrecht en met fondsen en bedrijfsleven. We ontwikkelen programma's die bijdragen aan Utrecht als stad en regio van kennis en cultuur. Samen bouwen we aan het omvangrijke programma. Deze nieuwe samenwerkingsverbanden, nieuwe mensen en nieuwe programma's leveren een duurzaam resultaat op tot ver na 2013.

3.5 Van 11 april tot 21 september

Overkoepelend thema voor de viering is hoe een goede stad omgaat met gasten, met cultuurverschillen, met de spanningen in de rest van het land, en met de problematiek die de relaties met de rest van de wereld met zich mee brengen. Startmoment is de historische datum van 11 april, eindpunt is de internationale dag van de vrede op 21 september. Tussen het startmoment op 11 april en de finale op 21 september bevinden zich drie periodes van drie weken waarin een specifieke thematiek van het programma centraal staat. Het programma in het voorjaar zal in het teken staan van ontvangst en herdenking. Utrecht treedt net als in 1713 op als gastheer van een heel divers cultureel programma, waarin de herdenking van het historische Vrede van Utrecht en haar actuele betekenis centraal staan. Na de ontvangst is het tijd voor ontmoeting en een frisse blik op de toekomst. De zomer staat bol van activiteiten die aansluiten bij deze thematiek; wijkcultuur, diversiteit, jongerencultuur etc. De frisse blik op de toekomst, aangevuld met reflectie op de donkere zijde van het vredesverdrag, resulteert in de nazomer tot een nieuwe visie op een vreedzame samenleving.

4 Vrede van Utrecht in het voorjaar

4.1 Beeld 2013

In de eerste periode starten de festiviteiten op 11 april: de historische datum waarop het Vredesakkoord getekend is en ze eindigen op 5 mei met het Bevrijdingsfestival. Utrecht herdenkt en ontvangt, met feest en muziek. Wat houdt de Vrede precies in, door wie werd deze gesloten en wat waren de gevolgen? Het is de hoogste tijd dat iedereen weet wat voor belangrijke vredesonderhandelingen er op Utrechtse bodem hebben plaats gevonden. Vrede is niet vanzelfsprekend. Daarom moeten we uitgebreid vieren dat we in vrede en vrijheid leven. Met muziek. Muziek kan als geen ander medium verschillende culturen met elkaar verbinden, jong en oud, arm en rijk. Muziek vindt zijn weg recht naar het hart.

4.1.1 De kracht van muziek

We starten het voorjaar met een spectaculair muziekprogramma. Utrecht wordt één groot feest met Utrechtse *local heroes* en internationale sterren. Van Händel tot hiphop, van klassiek tot klezmer, van schlagers tot dance: het is voor iedereen. Stad en regio zijn een podium voor muziek, muziek en nog eens muziek. De klokken van de Dom doen een oproep aan de stad. Een melodie verspreidt zich via de carillons van alle kerken en torens over stad, provincie, Nederland, Europa en de wereld.

In de Domkerk is nog één keer, misschien voor het laatst in 100 jaar, Händels Utrecht 'Te Deum' te horen door de Nederlandse Bachvereniging. Janine Jansen, Utrechts internationale icoon op het terrein van klassieke muziek, musiceert deze avond ook mee. Zowel in de kerk als buiten de kerk – via schermen en luidsprekers - kunnen Utrechters alles meemaken. Langs de grenzen van de provincie ontwikkelt zich een nieuw 'Te Deum': het 'Te Populum', een compositie die in estafette wordt opgepikt door fanfares, harmonieorkesten, koren, korpsen uit het Groene Hart en van de Heuvelrug die het naar het centrum van de stad, het Domplein, brengen.

Voor operaliefhebbers is er de internationale operaproductie 'Gulliver', door het Utrechtse ensemble *Insomnio*. De teksten van Jonathan Swift, die in Engeland pleitte voor deelname aan de onderhandelingen van 1713, zijn de basis voor deze opera. Maar ook op straat is er van alles te doen. Utrecht gaat tijdelijk 300 jaar terug in de tijd. De sfeer van 1713 wordt opgeroepen met vreugdevuren, het tijdelijk verdwijnen van auto's uit het straatbeeld en volksfeesten met muziek en dans. Utrechters hoeven alleen maar hun voordeur uit te stappen om mee te kunnen doen.

En we gaan op zoek naar een muzikale ambassadeur van de Vrede van Utrecht. Jong Utrechts muzikaal talent wordt opgeroepen om een nieuw *Peace Anthem* te maken voor artiesten overal ter wereld.

4.1.2 De musea doen mee

Een grote overzichtstentoonstelling in het Centraal Museum geeft inzicht in het belang van de vrede van 1713. Het publiek beleeft het verhaal over de Vrede van Utrecht aan de hand van portretten, schilderijen en andere kunststukken. Op bussen en haltes duiken beelden op uit deze tentoonstelling. Naast de grote overzichtstentoonstelling zal het Centraal Museum, geïnspireerd op Tolstoi's beroemde roman 'War and Peace', het thema oorlog en vrede verder verkennen.

Het Utrechts Archief laat zien wat de impact van de onderhandelingen was op de stad Utrecht; welke belangrijke huizen werden verhuurd aan diplomaten, welke feesten er werden georganiseerd en hoe de stad zinderde van internationale culturele uitingen. Ook andere musea in en om Utrecht openen het hele jaar exposities met 'oorlog en vrede' als thema. In veel musea is er dus aandacht voor het wereldomvattende vredesakkoord dat 300 jaar geleden in onze stad werd getekend. De Vrede van Utrecht beleef je in de Utrechtse musea!

4.1.3 Virtuele gids

Tevens kan het publiek zelf actief de geschiedenis induiken. Met het digitale programma *Utrecht Interactive* kan via iPod, mobiele telefoon of PDA informatie oproepen worden over de rijke historische achtergrond van Utrecht. *Utrecht Interactive* is een virtuele gids, die tevens geïnteresseerd is in het verhaal van de gebruiker; zijn of haar persoonlijke kijk op de stad. Iedereen bouwt mee aan een archief van ervaringen die betrekking hebben op de vrede, hier en nu. We toveren de regio Utrecht om tot één groot, interactief museum. Buren, vrienden of (nog) onbekende stadsbewoners spelen met elkaar 'Balance The Power', een nieuwe game die op interactieve wijze het belang van *The Utrecht Principles* voelbaar maakt.

4.1.4 De kracht van dialoog

Op 11 april 1713 werd het wereldomspannende vredesverdrag getekend. Daarom verzamelen we op de vooravond van deze historische datum in het Stadhuis voor een serie debatten over *The Utrecht Principles*. Een ontmoeting op een historische locatie, op een historisch moment, met een debat over de actualiteit. Hiervoor nodigen we drie generaties uit.

Het internationale literatuurfestival City2Cities neemt de Vrede van Utrecht 2013 als inspiratiebron en nodigt voor het programma van 2013 twee bij de historische Vrede van Utrecht betrokken steden uit.

In het voorjaar van 2013 is Maestro Daniel Barenboim beoogde *key note speaker* tijdens een Eduard Said Memorial Conference, waarbij de maatschappelijke verantwoordelijkheid en kracht van kunst centraal staan. Barenboim, beste vriend van filosoof Said, is al vele jaren actief als musicus in wereldconflicten, vooral in het Midden-Oosten. We werken hierin actief samen met de Centre of the Humanities van de Universiteit Utrecht.

Er is ook een meerdaagse conferentie over educatie. Deze conferentie laat zien hoe belangrijk de verbindende kracht is tussen kunst, cultuur-, vredeseducatie en burgerschap. Onderdeel van deze conferentie is de presentatie van 300 bruggenbouwers, in nauwe samenwerking met het regionale corps van de politie. Dit zijn 'mediators' die iets hebben ondernomen om, in het groot (internationale diplomatie) of in het klein (op het schoolplein) vrede te bewerkstelligen of te bewaren: van oprichters uit Hiroshima en Nagasaki van het netwerk 'Mayors of Peace' tot aan schoolkinderen van Vreedzame Scholen.

Leerlingen van basisscholen en middelbare scholen hebben de voorgaande jaren deelgenomen aan kunst- en cultuureducatie activiteiten rond oorlog, vrede en de werking van dialoog. Er zijn presentaties van kinderen op verschillende podia, een vredesmusical en kunst van kinderen in het Centraal Museum.

4.1.5 Vrede en veiligheid

Utrecht wil zich de aankomende jaren steeds meer als vreedzame stad profileren. Vanzelfsprekend hoort daar aandacht bij voor vraagstukken van vrede en veiligheid. Een van de meest logische momenten in het jaar om dat publiekelijk te doen, is 4 en 5 mei. In samenwerking met verschillende Utrechtse initiatieven, en het Nationaal Comité 4 en 5 mei wordt daar invulling aan gegeven.

Utrecht wil als 'vreedzame stad' enkele kunstenaars uit conflictgebieden een tijdelijke werkplek aanbieden. Aan de ene kant leren wij van hen hoe zij omgaan met het conflict, terwijl Utrecht hen de kans geeft om in rust te werken aan hun aandeel in de internationale manifestatie *Masterpeace* in 2014.

De ambitie is dat op 5 mei 2013 het grootste en leukste Bevrijdingsfestival van Nederland maar in Utrecht plaatsvindt. Met debatten en popmuziek besteden we aandacht aan de relatie tussen heden en verleden. Heel Nederland komt 5 mei 2013 naar Utrecht.

4.2 Activiteiten 2011

4.2.1 Samenwerking Universiteit/ Hogescholen

Ook in 2011 stelt Vrede van Utrecht zich ten doel studenten van de Universiteit Utrecht te betrekken bij de activiteiten van de Vrede van Utrecht en deze activiteiten zo toegankelijk mogelijk te maken voor de inwoners van Utrecht.

2009 markeert het begin van een ontwikkeling die de inhoud en het karakter van het programma volledig zijn gaan bepalen; *The Utrecht Principles* zijn het hart geworden van de Vrede van Utrecht activiteiten. Zowel binnen de Universiteit Utrecht als bij de Vrede van Utrecht bestaat de overtuiging dat de boodschap en waarden van *The Utrecht Principles* het uitgangspunt moeten zijn voor alle toekomstige activiteiten en dat deze waarden actief moeten worden uitgedragen. We willen mensen inspireren om te komen tot nieuwe ideeën over een goede samenleving. Er is actief gezocht naar een manier om handen en voeten te geven aan deze ambitie. *Utrecht Interactive*, een virtuele gids naar het voorstel van Prof. dr. William Uricchio en zijn collega Prof. dr. Anne Rigney alsmede de directeur van het Utrechts Archief Drs. Saskia van Dockum e.a., belooft dat instrument te worden. *Utrecht Interactive* kan op indrukwekkende en duurzame wijze alle elementen aan elkaar verbinden. Vrede van Utrecht richt zich in 2011 op de vertaling van deze twee programmaonderdelen in concrete projecten die de essentie van de activiteiten van Vrede van Utrecht weergeven.

Vrede van Utrecht Leerstoel

De offline activiteiten concentreren zich rond de twee bijzonder hoogleraren die voor 2011 zijn uitgenodigd de Vrede van Utrecht leerstoel aan het Centre for the Humanities van de Universiteit Utrecht te bekleden. De twee genodigde academici zijn niet alleen gekozen vanwege hun excellente prestaties, maar ook vanwege hun relevante werk op het gebied van de geschiedenis, boodschap en principes van de Vrede van Utrecht. Prof. dr. J. Bourke is in de lente te gast. Prof. dr. M. Koskenniemi zal in de herfst aantreden als bijzonder hoogleraar.

Joanna Bourke is Professor History, Classics and Archeology aan het Birkbeck College van de University of London. Zij heeft uitvoerig gepubliceerd over de geschiedenis van emoties, met name over angst en haat. Bourke is een met prijzen bekroonde auteur, meest recentelijk in 2006 voor haar boek *Fear: A Cultural History*. Martti Koskenniemi, rechter en voormalig diplomaat, is tegenwoordig Professor of International Law aan de

University of Helsinki en directeur van het Erik Castrén Institute of International Law and Human Rights. Een recente publicatie van zijn hand, *From apology to utopia*, beschrijft de ontwikkeling van het internationale recht vanaf de Vrede van Utrecht in 1713.

Lezingen, symposium & debatten

Vanuit de algemene doelstelling van de Vrede van Utrecht en het Centre for the Humanities om zo toegankelijk mogelijk te opereren en een verbinding tot stand te brengen tussen stad en wetenschap (Town and Gown), zullen zowel de Vrede van Utrecht lezing in de lente (maandag 11 april) als het symposium in de herfst Actueel, Aantrekkelijk en Academisch van karakter zijn.

Om de zichtbaarheid verder te vergroten, organiseert Vrede van Utrecht in samenwerking met de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht en andere relevante partners, een serie van openbare debatten met als thema de sociale verantwoordelijkheid van de kunsten/ kunstenaars. In navolging van de startbijeenkomst rondom Sir Bob Geldof in oktober 2010 zullen de verschillende debatten gekoppeld worden aan sleutelfiguren uit kunst en wetenschap wiens werk voorbeeldig is voor sociale verantwoordelijkheid. Deze debatreeks vormt de publieke en academische opmaat naar de beoogde UU/ VvU conferentie in het jubileum jaar 2013: the Edward Said Memorial Conference.

Doorgaand op de samenwerking die Vrede van Utrecht en het Studium Generale van de Universiteit Utrecht rondom 4/5 mei zijn aangegaan, wordt er in het najaar samengewerkt rondom de universitaire vredesdagen die in oktober plaatsvinden. In samenspraak met de universiteit wordt een spannende spreker neergezet. Deze jaarlijkse activiteit kan gaan gelden als het brutale broertje van de Vrede van Utrecht lezing. Werktitel is de 'Barking Dog series'.

Vrede van Utrecht Honours Minor

De Vrede van Utrecht Honours Minor voor excellente studenten, inclusief stagetrajecten bij stichting Vrede van Utrecht, krijgt een vervolg in het academisch jaar 2010-2011. Tevens worden er op dit moment een aantal afstudeer- en promotieonderzoeken uitgevoerd binnen verschillende faculteiten van de Universiteit Utrecht, die relevant zijn voor de Vrede van Utrecht. Een eerste inventarisatie van deze studies in 2011 moet de aandacht voor deze onderzoeken, en centrale coördinatie daarvan, vergroten.

Utrecht Interactive

Als het huidige traject van fondsenwerving succesvol is, begint de ontwikkeling van *Utrecht Interactive* in 2011. Het doel van het project is het toegankelijk maken van de geschiedenis van Utrecht voor bewoners en bezoekers door het gebruik van nieuwe media; baanbrekende technologie ontmoet culturele geschiedenis en het collectief geheugen. Een volledige beschrijving van het project is elders beschikbaar. In het najaar van 2010 worden recente gesprekken met de nieuwe media afdelingen/ specialisten van de Hogeschool Utrecht (HU) en de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) voortgezet. Beide hebben de Vrede van Utrecht in 2009 en 2010 meerdere keren benaderd om te bekijken of bepaalde activiteiten kunnen worden ingebed in het curriculum. Er is dan ook goede hoop dat deze oriënterende gesprekken in 2011 zullen leiden tot een concreet voorstel.

4.2.2 Bevrijdingsfestival

Het nationale Comité 4 en 5 mei heeft de Provincie Utrecht verzocht om de nationale viering van 2013 te verzorgen. Vrede van Utrecht is gevraagd deze ambitie te ondersteunen. De Provincie Utrecht is op dit moment in overleg met Comité 4 en 5 mei over de mogelijkheden. De inzet is een spetterende viering van vrijheid en vrede in het jubileum jaar 2013. De komende jaren wordt er toegewerkt naar dit hoogtepunt. In 2010 vond er al een succesvolle editie plaats van het bevrijdingsfestival, met Vrede van Utrecht programmering afgewisseld met hoofdprogrammering op het centrale podium. 50.000 bezoekers maakten via een geprojecteerde animatie kennis met Vrede van Utrecht. In 2011 willen we dit bereik verder uitbouwen en verdiepen en inzetten op actieve interactie met het publiek. Vrede van Utrecht streeft er immers naar de bewoners en bezoekers zoveel mogelijk eigenaar te maken van hun viering van de Vrede van Utrecht 2013. Belangrijke doelstelling voor 2011 is tevens om een sterke koppeling te realiseren tussen het Vrede van Utrecht podium op het bevrijdingsfestival en lokale culturele initiatieven. Talentontwikkeling is belangrijk voor een stad die zich als centrum van kennis en cultuur op de kaart wil zetten. Broedplaatsen en werkplaatsen voor jong talent moeten dus een kans krijgen om zich te ontwikkelen en te bewijzen voor het publiek. Het Vrede van Utrecht podium kan hier een belangrijke bijdrage aan leveren.

4 mei

In aanloop naar de herdenking die Vrede van Utrecht in 2013 in organiseert, programmeert Kunst in Oorlog een buitenlands verhaal in Utrecht. Afgelopen jaar was dat het verhaal van de Servische *war veterans as peacebuilders*. Dat was een eigen programmering van Vrede van Utrecht. Dit jaar zoeken we nadrukkelijk een samenwerking met het Studium Generale van de UU en IKV Pax Christi.

4.2.3 Vrede van Utrecht Concert

Het Vrede van Utrecht concert is een belangrijk relatie-event dat in 2011 weer zal worden uitgevoerd in de Domkerk in samenwerking met de Bachvereniging. Voor het eerst werken we vanuit de duurzame visie van *The Utrecht Principles* aan dit evenement, zoals ook al voelbaar was tijdens het Vrede van Utrecht concert in 2010.

Naast een speciaal muziekprogramma geïnspireerd op het thema van Vrede van Utrecht, zullen theatrale fragmenten uit de wereldliteratuur en een gesproken column deel uitmaken van het programma. In het najaar van 2010 wordt een concreet projectplan opgesteld voor het concert in 2011, en een opzet voor de daarop volgende jaren 2012 en 2013.

Hoewel de nadruk ligt op de viering in 2013, heeft het concert inmiddels ook een belangrijke functie in het opbouwen van een netwerk voor 2018. De gastenlijst wordt jaarlijks geactualiseerd in samenspraak met de Gemeente, de Provincie en de Universiteit Utrecht. Als eregasten voor 2011 zijn HKH Prinses Margriet en de heer Van Vollenhoven benaderd. Ook de Minister-president en de Voorzitter van de Europese Raad worden ruim van tevoren uitgenodigd.

In 2011 zal het buitenprogramma DJ op de Dom naar verwachting worden verplaatst naar de Day4Peace in september. Dit past in het in 2013 geplande nieuwe media event. In 2013 zal het Vrede van Utrecht concert gepaard gaan met een outdoor programma voor een breed publiek. Bekeken wordt of hier in 2011 al een start mee gemaakt kan worden.

4.2.4 Voorbereiding tentoonstellingen musea

Met een groeiend aantal musea in stad en regio is de voorbereiding van het museale aanbod in 2013 gestart. In 2011 zal dit aanbod verder ontwikkeld worden. Het meest concreet is de bijdrage van Vrede van Utrecht aan de overzichtstentoonstelling rond 1713 van het Centraal Museum. De afgelopen jaren heeft Vrede van Utrecht de ontwikkeling van de 'data base' gefinancierd. In 2011 wordt de aandacht verlegd naar de concrete vormgeving van de tentoonstelling in 2013 en het bijbehorende outreach-programma.

In 2011 werken verschillende musea verder aan hun programmering rond het thema oorlog en vrede voor het jaar 2013. Door het jaar heen wil het Museumkwartier een 'clusterbombardeement' van openingen realiseren. Naast de grote overzichtstentoonstelling zal het Centraal Museum, geïnspireerd op Tolstoi's beroemde roman 'Oorlog en Vrede', het thema verder onderzoeken. Het Universiteitsmuseum organiseert een tentoonstelling rond 'Vrede sluiten, hoe doe je dat?': Vrede sluiten doe je niet alleen op internationaal niveau maar ook in het klein op het schoolplein. In het Geldmuseum kan het publiek alles leren over oorlogsgeld en vredesmunten. In Het Utrechts Archief maakt de bezoeker kennis met 'Utrecht als Garnizoensstad'. De Domtoren, die in de Tweede Wereldoorlog nog dienst deed als uitkijkpost, overweegt een expositie in de Egmondkapel. En het Museum van Speelklok tot Pierement dient gedurende het hele jaar als museaal festivalterrein. Het Spoorwegmuseum overweegt een expositie met het thema 'militaire mobilisatie'. Museum Catharijneconvent organiseert een tentoonstelling over geloof en kunst in de 17e eeuw die een beeld geeft van een tolerante Nederlandse maatschappij waar protestanten en katholieken in relatieve vrede met elkaar konden samenleven. Het AAMU Museum voor hedendaagse Aboriginal kunst richt zich op het vrededenken van 1713 in Europa dat in schril contrast staat met de Europese kolonisatiegolf in andere delen van de wereld.

Naast het Museumkwartier zijn er prille contacten met Museum Maluku en het Volksbuurtmuseum rond een bijdrage in 2013.

Ook in de regio Utrecht overwegen diverse musea deelname aan programma in 2013. Het Armando Museum zet daarbij in op een expositie rond schilders/tijdgenoten van Armando die net als Armando oorlog in hun kunst hebben opgenomen. KAdE overweegt een state of the art van de actuele Europese kunst rond een dertigtal jonge kunstenaars. Het museum Flehite in Amersfoort heeft het plan om de Amersfoortse schilder Vanvitelli (geboren in 1652) in het licht te zetten. Vrede van Utrecht heeft voorts prille contacten met het landschapmuseum in De Ronde Venen en met het Stadsmuseum in IJsselstein rond een bijdrage in 2013.

4.2.5 Educatie

Het creëren van een vreedzame maatschappij vraagt een actieve houding van haar burgers. Alleen als individuele burgers handelen naar de waarden van duurzame vrede, is een vreedzame maatschappij binnen handbereik. Kennis van en inzicht in begrippen als 'vrede', 'dialoog', 'diplomatie' en 'onderhandelen' zijn daarbij de sleutel tot succes. Deze thema's staan daarom centraal in een multidisciplinair educatieproject dat Vrede van Utrecht in samenwerking met diverse onderwijspartners aanbiedt aan scholen in stad en provincie. Kunst- en cultuur, geschiedenis, vredeseducatie, burgerschapsvorming en mediawijsheid vormen de pijlers onder dit *Vrede van Utrecht op School* programma.

Kinderen en jongeren bekendmaken met de geschiedenis, betekenis en thematiek van de Vrede van Utrecht en hen deze laten ervaren en verbeelden, zodanig dat ze hun verbeeldingskracht, fantasie en expressievermogen erdoor vergroten, geldt als de centrale doelstelling van Vrede van Utrecht op School. Naast leerlingen, docenten en directies van scholen voor basis- en voortgezet onderwijs in stad en provincie Utrecht vormen ook consulenten en directies van kunsteducatieve instellingen in het hele land de doelgroepen van het educatieprogramma.

Samenwerkingspartners

Vrede van Utrecht werkt nauw samen met Kunst Centraal, Scholen in de Kunst, Landschap Erfgoed Utrecht, het Utrechts Centrum voor de Kunsten en Stichting Vredeseducatie. Utrechtse kunst- en cultuurgezelschappen ontwikkelen voorstellingen die aansluiten bij de thema's van Vrede van Utrecht. Musea in de stad richten hun expositie in rond het thema dialoog. Aanbieders van innovatieve nieuwe media voor het onderwijs worden uitgenodigd deze baanbrekende techniek te vullen met content gericht op dialoog, vrede, diplomatie en *The Utrecht Principles*. Vrede van Utrecht op School sluit waar kan aan bij burgerschapsmethoden 'Leefstijl' en 'Vreedzame School'. Door het verbinden van expertise en netwerken van alle betrokken partijen, brengt Vrede van Utrecht ook hier de win-win principes van het verdrag uit 1713 in de praktijk.

Vrede van Utrecht op School pakket

Deze samenwerking resulteert in een Vrede van Utrecht op School- pakket bestaande uit:

Basispakket over de geschiedenis van de Vrede van Utrecht

Alle deelnemende basisscholen ontvangen voor de groepen 1 t/m 8 lesmateriaal over de geschiedenis van de Vrede van Utrecht. Groep 1/2 en 3/4 leren over de Vrede van Utrecht aan de hand van prenten en een verhaal op rijm. Groep 5/6 krijgen een stripboek en groep 7/8 een historische kaart en een dvd. Het voortgezet onderwijs ontvangt een vergelijkbaar aanbod over de historie van Vrede van Utrecht.

Receptieve en actieve kunsteducatie

Het receptieve deel voor basisscholen bestaat uit schoolvoorstellingen rond de geschiedenis, betekenis en thematiek van de Vrede van Utrecht welke door jeugdtheater, -dans- en muziekgezelschappen voor de kunstmenu's van de partners zijn ontwikkeld. Het actieve deel omvat de schoolbrede Vredesmusical die onder begeleiding van een vakdocent wordt gerealiseerd. In diverse musea komen leerlingen in de vaste expositie in contact met het thema dialoog. Het beeldende pakket dat door Stichting Beeldend Onderwijs wordt aangeboden laat de leerlingen zowel vlak als ruimtelijk het verleden van de Vrede van Utrecht verbeelden. Vrede van Utrecht en haar partners praten met afzonderlijke VO- scholen om te komen tot maatwerk dat aansluit bij hun behoeften.

Vredeseducatie

De interactieve tentoonstelling van Stichting Vredeseducatie in Fort de Bilt over o.a. vooroordelen, identiteit en groepsprocessen wordt uitgebreid met de geschiedenis van de Vrede van Utrecht, de betekenis voor de huidige samenleving, over de VN, over diplomatie en win-win situaties.

Burgerschap & mediawijsheid

Dialoog, win-win, diplomatie, onderhandelen vormen belangrijke thema's in de speciale Vrede van Utrecht game 'Balance the Power' waarin kinderen leren conflicten te

beheersen, onderhandelen en zoeken naar win-win situaties. Leerlingen worden gestimuleerd na te denken over hun rol en mogelijkheden om vrede te maken en behouden in hun eigen leefomgeving.

Leerlingen worden uitgenodigd hun eigen idee van *The Utrecht Principles* kenbaar te maken in een digitale omgeving. Zo wordt met alle jonge inwoners een nieuwe Vrede van Utrecht 2013 gerealiseerd.

Basisonderwijs 2011

Na een evaluatie en eventuele aanpassing van bestaande onderdelen*, start in het schooljaar 2011 – 2012 het tweede seizoen Vrede van Utrecht op School. Ten tijde van het schrijven van dit activiteitenplan zijn er meer dan 100 aanmeldingen voor het schooljaar 2010-2011. De volgende onderdelen worden toegevoegd:

Basispakket over de geschiedenis van de Vrede van Utrecht

- onderhandelingsbordspel voor het geschiedenislespakket

Receptieve en actieve kunsteducatie

- voorstellingen door lokale en regionale gezelschappen waaronder 'Maskerade' uit Bilthoven
- dancebattle en workshops voor duizenden leerlingen in gemeente Utrechtse Heuvelrug
- literatuurproject i.s.m. (Utrechtse) auteurs, Utrechtse Bibliotheken en Kunst Centraal
- actief erfgoed educatieproduct (werktitel de tijdmachine)

Vredeseducatie

Day4Peace op 21 september wordt verder geïntegreerd in Vrede van Utrecht op School en de Vrede van Utrecht Express tour door de provincie gaat van start

Burgerschap & mediawijsheid

What's TUP? (werktitel): in dit media-educatieprogramma verwoorden of verbeelden leerlingen hun eigen idee over *The Utrecht Principles* (TUP) en hoe volgens hen een goede samenleving eruit ziet. Iedereen is mediamaker én iedereen heeft een eigen idee over wat een goede samenleving is. Vrede van Utrecht sluit met dit innovatieve onderdeel aan bij de mediawijze samenleving anno nu en 2013. De bijdragen van leerlingen (en docenten) krijgen een plek op de site van de Vrede van Utrecht en in *Utrecht Interactive*. Dit innovatieve onderdeel helpt om het publiek de tools (on- en offline) te geven om zelf middelen, media en content te maken, waardoor ze eigenaar worden van Vrede van Utrecht programma's.' De ontwikkeling van de Balance the Power game wordt gestart onder leiding van William Uricchio, die initiatiefnemer van *Utrecht Interactive*.

* In de zomer van 2011 zijn de eerste bevindingen en resultaten van Vrede van Utrecht op School binnen het basisonderwijs bekend. Duizenden leerlingen in de provincie hebben de theatervoorstelling 'Huize Wel te Vrede' gezien. Kleuters maakten op hun niveau kennis met ruzie en weer vriendjes worden in de voorstelling die speciaal voor hen op school wordt uitgevoerd. De Vredesmusical is op een tiental scholen ingestudeerd en uitgevoerd. Dankzij het geschiedenislespakket zijn circa 3.500 leerlingen van 100 basisscholen op de hoogte van de historische feiten en gevolgen van de Vrede van Utrecht. Het belang van vrede en dialoog is met de tentoonstelling in Fort de Bilt invoelbaar gemaakt.

Algemeen

Binnen de provincie wordt de nadruk gelegd op de verbinding van het onderwijs met de eigen culturele omgeving en dynamiek van de afzonderlijke regio's.

Kleinere 'enclaves' binnen het veld van kunsteducatie zoals Veenendaal en Woerden worden bij het programma betrokken.

Vrede van Utrecht verkent de mogelijkheden om i.s.m. SchoolTV/ Teleac een uitzending te maken rond de Vrede van Utrecht. Deze zou in het voorjaar (periode 1) van 2013 moeten worden uitgezonden, bv. binnen de geschiedenisserie 'Vroeger enzo'.

Lopende het programma krijgt de bijdrage van scholen aan de finale in 2013 steeds meer vorm. Ervaringen met het bestaande pakket gelden hierbij als belangrijke inspiratie.

Voortgezet onderwijs 2011

Uit de eerste verkennende brainstormen zijn de volgende speerpunten naar voren gekomen:

Basispakket over de geschiedenis van de Vrede van Utrecht

e-learning omgeving met o.a. internationaliseringstool waarin leerlingen contact leggen met VO scholen uit regio's in de wereld die een link hebben met Vrede van Utrecht 1713. bv. Gibraltar, Quebec, Brno. Scholen voor tweetalig onderwijs zijn hierbij voorhoedelopers.

Receptieve en actieve kunsteducatie

- CKV docenten willen 'events', grootschalige of hoogwaardige voorstellingen die je niet op school kunt zien. De programmering in 2013 biedt hier uitgelezen mogelijkheden voor.
- Hetzelfde geldt voor presentaties van leerlingen: podia met groot bereik en unieke uitstraling.
- Community arts op school.

Vredeseducatie en Burgerschap & mediawijsheid

Vergelijkbaar met het basisonderwijs wordt een VO variant ontwikkeld van What's TUP? en Balance the Power. Vrede van Utrecht verkent de mogelijkheden om samen te werken met Utrechtse initiatieven als Critical Mass, Impakt Festival, Born Digital en Medialab.

Naar aanleiding van pilots op 2 of 3 middelbare scholen, wordt in het voorjaar van 2011 een begin gemaakt met het programma voor het voortgezet onderwijs.

Verwacht bereik 2011

	totaal 2011 scholen	totaal 2011 leerlingen
Vredesmusical	12	1800
Vrede in Beeld	18	2700
Huize Wel Te Vrede	70	2920
Voorstelling kleutermenu	12	1200
nieuwe schoolvoorstelling 2011-2012	20	835
Dialogo Museum voor de klas	50	7500
Fort de Bilt	41	4100

Vrede Express	100	8000
Verwacht bereik VvU op school PO	182	16955
Verwacht bereik VvU op school VO	8	1200
Totaal verwacht bereik	190	18155

4.2.6 Overig

Vanaf eind 2010 werkt kunstenaar Semiramis Öner- Mühürdaroglu, in opdracht van Stichting Oudaen en Vrede van Utrecht, aan een omvangrijk schilderij over de Vrede van Utrecht in 1713. Stadskasteel Oudaen was in 1713 de residentie van de Franse gezanten die betrokken waren bij de onderhandelingen. Op het schilderij wordt het historische moment van 1713 uitgebeeld, met een duidelijke relatie naar het heden, zodat het belang van deze historische gebeurtenis ook in deze tijd zichtbaar wordt gemaakt. Na voltooiing, waarschijnlijk eind 2012, komt het schilderij te hangen in het proeflokaal van stadskasteel Oudaen waar het voor een breed publiek zichtbaar is en op culturele en educatieve wijze bijdraagt aan de viering van Vrede van Utrecht 2013.

Naast een schilderij verschijnt eind er begin 2013 een thriller over de Vrede van Utrecht van de hand van Daniëlle Hermans. Hiermee wordt weer een groot nieuw publiek aangeboord. Eind 2010 start Hermans met het onderzoek voor het boek. Een half jaar lang verdiept ze zich in de geschiedenis van Vrede van Utrecht om in de loop van 2011 te starten met het verhaal rondom de Vrede van Utrecht over de intriges, de Europese hoogwaardigheidsbekleders, bordelen en de feesten die het diplomatieke proces kleur gaven.

Vrede van Utrecht ondersteunt drsFilm in een meerjarig traject dat leidt tot een serie films over Utrecht en haar kunstenaars onder de titel *Utrecht aan Zee*. Een van de films wordt geheel gewijd aan de Vrede van Utrecht. De 20 minuten durende films zullen individueel worden uitgezonden door stadsomroep en als serie eind 2012 worden uitgezonden via de regionale omroep RTV Utrecht. Eind 2012 verschijnt ook de DVD in meerdere talen.

In 2011 gaat in Utrecht een nieuw internationaal literatuurfestival van start; *City2Cities*. Vrede van Utrecht vindt het belangrijk om “als stad van kennis en cultuur” een toonaangevend programma/ festival op het gebied van de letteren mee te helpen realiseren. Belangrijke partner is de Faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit Utrecht kunnen zijn. Vrede van Utrecht investeert in 2011 in *City2Cities*, zodat het festival in 2013 als zelfstandig partner een waardevolle bijdrage kan leveren aan het programma *Vrede van Utrecht 2013*.

5 Vrede van Utrecht in de zomer

5.1 Beeld 2013

Drie weken zomer met Vrede van Utrecht start op 21 juni, Midzomernacht en wordt afgerond op 14 juli met de opening van het Europees Jeugd Olympisch Festival. Zo'n 3500 jonge sporttalenten uit heel Europa komen dan naar Utrecht. Symbolisch reist de Olympische vlam, in de aanloop naar dit sportevenement, drie weken lang door de regio. In de zomer gaan we naar buiten. We trekken erop uit. Kunst en cultuur in het landschap, op forten en kastelen, in Hoog Catharijne, in de wijken. Er wordt drie weken buiten geleefd, gegeten, gesport, gedebatteerd en kunst gemaakt. We zetten kunst en cultuur midden in de samenleving. De verbindende kracht van kunst en cultuur doet zijn werk. Speciale aandacht is er in deze periode voor kunstenaars die zich langdurig en intensief verbinden aan de plek en de sociale omgeving waar zij werken. Hun kunst is geworteld, duurzaam en participatief.

5.1.1 Ontdekkingsreis in eigen regio

Onze samenleving wordt steeds digitaler. De Vrede van Utrecht grijpt de nieuwe mogelijkheden graag aan voor een reis door eigen stad en provincie. *Utrecht Interactive Routes*, compleet met presentaties, picknick ideeën, interactieve gidsen, worden opgezet voor families en toeristen. Speciale 2013 Vrede routes en arrangementen leiden ons langs fietspaden, wandelpaden, bootroutes en tochten langs kastelen en forten.

5.1.2 Kunststation Hoog Catharijne

Hoog Catharijne vormt van 20 juni tot en met 22 september het kloppend hart van een grote internationale kunstmanifestatie met kunstwerken, performances, films, lezingen en presentaties. Op het hoogtepunt van de verbouwing van het winkelcentrum presenteren kunstenaars uit Afrika, Azië, Zuid-Amerika en uit de westerse wereld zich op bekende en minder bekende plekken in het complex. Soms overweldigend en groots, soms subtiel en verrassend. Inspiratiebron voor de kunstenaars is de kracht van de informele, verborgen economie. Hoog Catharijne zal in 2013 de buitenlandse kunstliefhebber maar zeker ook de toevallige voorbijganger prikkelen en verrassen.

5.1.3 Community arts

Community arts betrekken niet voor de hand liggende groepen uit de samenleving bij kunst en cultuur. Niet de kunstenaar staat daarbij centraal, maar de betreffende gemeenschap. Kunst en cultuur worden op deze manier midden in de samenleving geplaatst. *Community arts* leeft in Utrecht. Vanuit de Vrede van Utrecht is een toonaangevend expertisecentrum annex productiewerkplaats opgezet: het Community Arts Lab. In 2013 blikken we terug op zeven jaar 'Community arts Lab' aan de hand van een tiental Utrechtse onderzoeksprojecten met een internationale conferentie. Centraal staan kunstenaars die *community arts* gebruiken als verzoeningsinstrument en verzoeningsritueel; die kunst gebruiken om meer te doen dan we tot nu toe al doen. Het begin van vrede is de durf om die kennis uit te wisselen. Het landelijke 'CAL XL' presenteert tijdens deze conferentie de oogst van het werk van de komende drie jaren in een lokaal, regionaal en internationaal perspectief.

5.1.4 Wijkprogramma Vrede van Utrecht

Utrecht is niet alleen de regio van kennis en cultuur maar staat ook bekend om amateurkunst en cultuurparticipatie. In de stad Utrecht doen zo'n 90.000 Utrechters aan (amateur)kunst. Kunst en cultuur vinden allang niet meer uitsluitend plaats in schouwburg of filmhuis, maar krijgen steeds nadrukkelijker een gezicht binnen de wijken. De wijken geven de stad kleur, spanning en diversiteit. De meeste Utrechters wonen namelijk in de wijken en niet in het centrum. Daarom is de culturele verbinding van de stad met de wijken, van de wijken onderling en van de wijken met de stad heel belangrijk. Zo worden álle inwoners bij het programma van 2013 betrokken.

Vrede van Utrecht is partner of coproducent van diverse culturele activiteiten en evenementen, zoals het 'ARK Festival' in Kanaleneiland, 'Domstad Fusion' en 'Tandemfestival' in Overvecht. Ook werken we mee aan de 'Culturele Karavaan', een bestaand reizend festival met muziek, dans en voordracht dat de komende jaren in de wijken van Utrecht neerstrijkt. Interculturele ontmoetingen en dialoog staan hierbij centraal. In Zuilen begeleiden we het proces tussen wijkbewoners, kunstenaars, muzikanten en dansers. Samen maken we 300 kunstwerken voor de wijk. Met de verschillende cultuurhuizen in de wijken verbinden we talentvolle jongeren aan 'Roots & Routes', een internationaal Europees netwerk van musici, dansers en mediatalent.

Vrede van Utrecht werkt niet alleen mee aan een cultureel programma in 2013, maar ook, en belangrijker nog, aan iets dat overblijft: een sterke culturele infrastructuur. Bijvoorbeeld als aanjager van verschillende culturele netwerken in de wijken en de creatieve economie. Dat doen we samen met diverse partijen en culturele organisaties. Op deze manier worden wijkgerichte culturele projecten versterkt, verduurzaamd en verankerd.

5.1.5 Trots op Leidsche Rijn

Nieuwbouwwstad Leidsche Rijn is rijk aan historie. Het gebied wordt al zo'n 3000 jaar door mensen bewoond. Leidsche Rijn heeft dan ook een speciale plek in het programma van Vrede van Utrecht. In 2013 vindt volgens planning de internationale opening plaats van cultuurhuis Castellum Hoge Woerd waarin Romeinse archeologie, natuureducatie en kunst hand in hand gaan. Het programma rond deze opening wordt een bijzondere samenwerking tussen de archeologen van de gemeente Utrecht, Natuur en Milieu Communicatie en tal van culturele partijen uit Leidsche Rijn en de rest van de stad.

5.1.6 Bloeiende kunstprovincie

De provincie Utrecht staat in 2013 bol van de activiteiten. Vrede van Utrecht werkt structureel samen met een aantal gemeentes binnen de provincie Utrecht. In Amersfoort draagt de Vrede bij aan het mondiale muziekfestival 'Global Village'. Woerden heeft zijn historische spelen rond 1713. Soest en Zeist speuren naar jong talent in eigen regio. Veenendaal maakt jaarlijks een cultureel programma vanuit een van de etnische gemeenschappen die het dorp rijk is. De Utrechtse Heuvelrug is in augustus 2010 begonnen met de '100% Buitendag' op en rond Huis Doorn: een festival in de buitenlucht dat 5.500 bezoekers trok. Het CBKU maakt met beeldende kunstprojecten als 'Zangsporen' in de Ronde Venen een koppeling van kunst en gebiedsontwikkeling. Sinds 1982 wordt het feest van de Zonnewende, het 'Fête de la Musique', in meer dan 130 landen gevierd. Vanaf 21 juni 2011 ook in de regio Utrecht. Zimihc organiseert dit midzomerfeest met tal van muziekscholen en het POKEU (provinciale koepel van

kunsteducatieve instellingen). Muzikanten bundelen hun krachten met amateurs tot muzikale hoogstandjes.

5.1.7 Tuin van Utrecht

You have a nice city in a beautiful garden, zei een Chinese museumdirecteur ooit toen hij vanaf de Domtoren de stad Utrecht en omgeving bekeek. Utrecht heeft een prachtige omgeving met bijzondere erfgoedlocaties. De kastelen in en om Utrecht zijn ideaal om van kunst en cultuur te genieten. *Utrecht Interactive* nodigt bezoekers uit om zelf op zoek te gaan naar de geschiedenis van de kastelen en haar vroegere bewoners. Maar daarnaast werken Kasteel Amerongen, Slot Zuylen, Huis Doorn, Kasteel de Haar en Kasteel Groeneveld op weg naar 2013 samen aan het project 'Tuin van Utrecht'. Dit gezamenlijke programma gaat over het goede leven, gezondheid en gastheerschap. De adellijke huizen waren schakels tussen het platteland en de stad Utrecht en tussen Utrecht en de rest van de wereld. De bestuurlijke elite woonde er en bracht cultuur naar de regio. Peter Greenaway laat dit zien met de multimedia-installatie *Repeopling the house* op Kasteel Amerongen. De beroemde regisseur schetst met filmprojecties het leven van talrijke personages op een Midzomerdag (21 juni) uit het kasteelleven in 1672.

5.1.8 Fortenlinie scheidt sfeer en verbeelding

De Utrechtse fortelinie is een schatkamer van culturele mogelijkheden. De forten liggen zowel in een ver en vaak zelfs letterlijk moeilijk bereikbaar niemandsland als vlakbij de bewoonde wereld van stad en dorp. Elk fort heeft zijn eigen atmosfeer en identiteit, en zijn eigen bewoners: van defensie tot vleermuizen. De Linie is een podium voor nieuwe verbindingen. Letterlijk overal tussenin: tussen verleden en toekomst, tussen culturen. In de Utrechtse Fortenlinie heersen naast de historie van oorlog en vrede dromen en verlangens. Onder de noemer 'De Linie als Bron, Baken en Broedplaats' nodigen wij Utrechters en toeristen uit om aan de hand van kunstenaars de Fortenlinie te ontdekken. We doen dit samen met Projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie. De grenzen vervagen in de Fortenlinie tussen disciplines, tussen publiek en maker, tussen podium en omgeving. De toeschouwer maakt onderdeel uit van de voorstelling, de natuur maakt onderdeel uit van de cultuur.

5.1.9 Europees Jeugd Olympisch Festival

Net als cultuur verbindt sport. Het Olympisch Vuur is het symbool van de eeuwige strijd van de mens om tot eenheid en verbondenheid te komen met elkaar. Van 14 tot 19 juli 2013 vindt in Utrecht het 'Jeugd Olympisch festival' plaats. Het koppelt de Vredesgedachte ook in 2013 aan de Olympische vlam. Het festival is een topsportevenement voor jonge Europese atleten in de leeftijd van 13 tot 17 jaar. Hiphop, rap battles, nieuwe media, theater, skate- en pannawedstrijden: alles kan tijdens het openingsspektakel in de Jaarbeurs op 14 juli. Jong talent uit stad en regio werkt samen met kennisinstellingen en culturele instanties. Cultuur en sport: een winnend team.

5.2 Activiteiten 2011

5.2.1 Community Arts Lab (CAL Utrecht)

Vrede van Utrecht 2013 moet een bijzondere mengeling worden van scherpe inhoud en een aanstekelijk volksfeest. Het programma wil bewoners en bezoekers, met *The Utrecht Principles* als uitgangspunt, laten reflecteren op hun visie van een goede samenleving. Een gezonde maatschappij geef je met elkaar vorm en kunst & cultuur zijn de middelen

om elkaar te (leren) verstaan. Dat community arts in dit proces een heel belangrijke rol vervult, is niet meer te ontkennen. Community arts is bij uitstek de discipline die opereert op het snijvlak van maatschappelijke betrokkenheid en kunst. Vanuit Vrede van Utrecht is een toonaangevend expertisecentrum annex productiewerkplaats opgezet: 'CAL Utrecht' om deze discipline in Utrecht te versterken.

In 2011 richt CAL Utrecht zich op twee kernactiviteiten die in 2013 hun hoogtepunt moeten beleven;

- Binnen de Productiewerkplaats Community arts beginnende kunstenaars onder begeleiding laten uitgroeien tot volwaardige community arts professionals.
- Het uitbrengen van publicaties die de kennis en het inzicht over de relatief nieuwe discipline in Nederland vergroten en daarmee de kwaliteiten van community arts projecten vergroot en het grootst mogelijke rendement haalt uit actieve participatie.

Daarnaast hoopt CAL in 2013 een Artist in Residency programma te realiseren waarin gerenommeerde internationale community arts makers gedurende 1-3 maanden in Utrechtse wijken en provincie werken. Op die manier wordt op internationaal niveau verder gewerkt aan kennisontwikkeling op het gebied van community arts. Dit sluit perfect aan bij de ambitie om Utrecht als stad van kennis en cultuur (inter)nationaal op de kaart te zetten. De voorbereidingen voor dit programma beginnen in 2011.

Productiewerkplaats Community arts

De Productiewerkplaats Community arts is een professionaliseringstraject voor makers van alle kunst disciplines die zich willen specialiseren in deze specifieke kunstvorm. Het traject bestaat o.a. uit het selecteren van deelnemers, deelnemers koppelen aan een organisatie/locatie, intervisie tussen makers, coachingsbijeenkomsten door experts, excursie naar community arts projecten. In de Productiewerkplaats moet ruimte komen voor experimenten ten behoeve van cultureel erfgoed instellingen.

Documentatie van de projecten is een essentieel onderdeel van de Productiewerkplaats. Hiermee kan de genuanceerde werkelijkheid van projecten vastgelegd worden, net als de ontwikkeling van de projecten en de makers. Door de aanwezigheid en analyserende blik van de onderzoeker wordt er continu op de projecten gereflecteerd en kunnen ze op basis daarvan tussentijds bijgestuurd worden.

Op basis van de ervaringen uit 2010 zal de inhoud en aanpak van de Productiewerkplaats community arts aangepast worden. We streven ernaar om eenmaal gekozen locaties in stad en provincie vast te houden. (Vorstelijk Complex in Zuilen/Ondiep, Vrijstaat in Leidsche Rijn, Fort Maarsseveen in Maarssen). De ervaring leert dat deelnemers en wijken vooral baat hebben bij langlopende projecten, bovendien geeft het makers de tijd om diepgaandere contacten te leggen met eventuele deelnemers. Op basis van evaluaties van en met makers wordt besloten of dezelfde makers met een vervolgproject verder gaan, of dat er een andere maker/andere plek wordt gekozen. Afhankelijk van budget en het verloop van projecten in 2010 wordt een open oproep gedaan binnen stad en provincie Utrecht om nieuwe makers voor de Productiewerkplaats te werven. Die makers zijn bij voorkeur specialisten in andere kunst disciplines dan waar we in 2010 gewerkt hebben, en sluiten met hun project aan op een voorgaand project. Eventuele nieuwe werkplekken in de stad zullen ook met oog voor een duurzame aanwezigheid ingevuld worden.

Op de website www.community-art.nl zal regelmatig verslag gedaan worden van de stand van zaken van de projecten.

Publicaties

Eugene van Erven werkt aan het verwerken van materiaal uit projecten die CAL sinds 2006 gevolgd heeft. Dat moet een DVD-productie opleveren samen met een retrospectief boek over die projecten (en ander meer theoretisch materiaal dat CAL heeft geproduceerd). In 2013 wordt deze uitgave tijdens een symposium gepresenteerd. De projecten die in die publicaties aan bod zullen komen zijn:

- Máxima Komt, Rivierenwijk (Stut Theater/Donna Risa, 2006)
- In de naam van de Vaders (Laaks Wijktheater, Den Haag, 2007)
- Familie a la Turca (Stut theater, Güner Güven)
- Opera Kuil, Yo! Opera (2006)
- Opera Flat 2 & 3, Yo! Opera (2007, 2009)
- Expeditie Nieuw West, Amsterdam Geuzenveld (Public Amusement, 2008)
- Radicaal Doe FF Normaal (Humanitas, Eindhoven, 2008)
- De Verhalenkeuken (Slachthuisbuurt, Haarlem, 5e Kwartier, 2008-2010)
- Spinoza Presenteert (Spinozaplantsoen, Utrecht, 2009)
- De Slinger van Lombok (Maanzaad, 2008 tot heden)
- Haar Dorp, van d*Amor (Haarzuilens 2009)
- een artikel over de aanvullende kracht van wijktheater geproduceerd op locatie (met voorbeelden uit Rotterdam, Utrecht en Cuijk)
- webcast met Rustom Bharucha
- documentatie van een workshop met gedetineerden in Westville Prison, Durban (Zuid Afrika), met onze hulp geproduceerd.

Wellicht wordt Radio Baken 3, Leidsche Rijn van theatermaker Robbert van der Horst nog aan deze lijst toegevoegd.

5.2.2 Wijkprogramma Vrede van Utrecht

De activiteiten van het wijkprogramma van Vrede van Utrecht zijn gericht op het stimuleren en ontwikkelen van culturele competenties van bewoners en het versterken van de culturele infrastructuur van de Utrechtse wijken. Niet alleen om zoveel mogelijk Utrechters actief en duurzaam bij de grootstedelijke en regionale culturele ambities richting 2013 en 2018 te betrekken. Maar ook omdat omgaan met cultuurverschillen, de noodzaak om elkaars taal te spreken en de waarde van creativiteitsontwikkeling voor de maatschappij inmiddels erkende en gedeelde noties zijn waarop breed wordt ingezet, ook via *The Utrecht Principles*. Er wordt dan ook nauw samengewerkt met de gemeente, corporaties, culturele en maatschappelijke organisaties die het belang van het (her)ontwikkelen van buurten en wijken vanuit de kracht van cultuur mede dragen.

Vanaf het eerste uur het wijkprogramma een belangrijk onderdeel van Vrede van Utrecht. Terecht want natuurlijk willen we dat straks de 300 jarige viering tot in de haarvaten van de samenleving gedragen wordt en dat grote groepen mensen kunnen deelnemen en meegenieten. Bovendien willen we dat van al deze inspanningen iets overblijft dat betekenisvol en structureel is. Investeren in mensen, het versterken van netwerken en talent helpen ontplooiën is in die zin wezenlijk.

De afgelopen jaren is vanuit Vrede van Utrecht ervaring opgebouwd in het werken op wijkniveau, het (mee)denken en produceren van concepten, programma's en manifestaties en het (mee)bouwen aan netwerken en samenwerkingsverbanden, waaronder de wijkcultuurnetwerken in Overvecht, Zuidwest en Noordwest. Er is een

vruchtbare voedingsbodem ontstaan om met uiteenlopende partners tot een structurele toename aan cultuurparticipatie te bouwen richting 2013. En waar Vrede van Utrecht als geheel zich ook richt op de connecties tussen de stad, de regio en de wereld, gaat het wijkprogramma Vrede van Utrecht vooral over de wereld in de wijk.

Vrede van Utrecht activeert en stimuleert culturele beweging, biedt kwaliteit en inhoud. Dat moet leiden tot grote betrokkenheid bij 2013 én een situatie waarin meer ruimte en aandacht is gerealiseerd voor wijkgerichte cultuur, waarin de wijkgerichte culturele projecten zijn versterkt, verduurzaamd en verankerd. Bij wijkbewoners is het gevoel ontstaan dat ze mee tellen en meedoen, creatief en sterk zijn. En dat het programma van Vrede van Utrecht er ook voor hun is. We gaan door met ontginnen en ontwikkelen en sluiten vooral aan bij de belevingswereld van de bewoners en bij de verhalen en actuele geschiedenissen in de buurt en lokale gemeenschappen.

Verbinden van stad en wijken

De wijken zijn vaak aangewezen op de stad, maar de stad is nergens zonder haar wijken: de wijken geven de stad kleur, spanning en diversiteit. Het merendeel van de bewoners van de stad woont in de wijken en niet in het centrum. Daarom is de verbinding van de stad met de wijken, de wijken onderling en de wijken met de stad belangrijk.

Er ligt nog een enorme uitdaging om meer culturele instellingen uit het centrum in de potentie van de wijken te laten geloven. Een cultureel ontvankelijke bevolking in de wijken is het publiek van morgen. Als musea, theaters en concertgebouwen hun publiek willen uitbreiden en willen aansluiten bij de actualiteit liggen de kansen in de wijken. Vrede van Utrecht stimuleert de instellingen de taal van de wijk te spreken, zij is een waardevolle gespreks- en samenwerkingspartner in de wijken en stimuleert initiatief van onderaf en voegt waar nodig kwaliteit toe.

De basis: bestaande programma's, trajecten en projecten als voertuig

De werkwijze van het wijkprogramma bestaat uit het versterken en verduurzamen van bestaande en nieuwe projecten van samenwerkingspartners. Dat zijn er velen in diverse buurten en wijken. Vrede van Utrecht veroorzaakt en ontwikkelt, verbindt en versterkt, adviseert en ondersteunt of helpt produceren, maar initieert nooit zelf nieuwe projecten.

Een paar voorbeelden:

- In Spoorzone De Gagel wordt de fysieke vernieuwing als uitgangspunt genomen voor een kwalitatieve verbeterslag voor het hele gebied. Bewonersparticipatie speelt hierin een belangrijke rol. Er is aandacht voor zowel de tussentijd tussen sloop en nieuwbouw, de nieuwbouw als de inrichting van publieke ruimte en ontwikkeling van groen. Vrede van Utrecht zal in samenwerking met partners in de wijk een integrale culturele visie voor het gebied ontwikkelen en participeren in een aantal deeltrajecten.
- In het project Entree! wordt een partnership aangegaan met woningcorporatie Mitros. Bij dit project speelt culturele bewonersparticipatie een belangrijke rol in de inrichting van portieken in Overvecht. Vrede van Utrecht levert expertise, projectleiderschap, culturele visie, kunstenaarskeuze en begeleiding van uitvoering en productie.
- Bestaande talentontwikkelingstrajecten van onder meer Jongerencultuurhuis Kanaleneiland, BLENDfestival en UCEE Station worden gekoppeld aan internationaal opererende talentontwikkelorganisatie Roots & Routes waarmee talentontwikkeling naar een hoger plan wordt getild. We hebben de ambitie om in

2013 een internationale Roots & Routes Summerschool in Utrecht te laten plaatsvinden.

- De tentoonstelling Multiple M werd in 2007 ontwikkeld door Imagine IC en gaat over lifestyle en identiteit van jongeren met een islamitische achtergrond. Multiple M reisde eerder in samenwerking met Kosmopolis door Amsterdam en Rotterdam. Kosmopolis Utrecht en het wijkprogramma rollen in samenwerking met diverse Utrechtse partners Multiple M uit in de Utrechtse wijken.

Vrede van Utrecht stimuleert de creatieve wijk economie, bijvoorbeeld door mee te werken aan initiatieven als Eiland 8 in Kanaleneiland Noord, waar in slooppanden tegen een lage prijs tijdelijke woon/werkplekken worden verhuurd. In dit project worden huurders op verschillende manieren bij de dagelijkse actualiteit in de wijk betrokken en gemotiveerd om projecten voor de wijk te realiseren. Met het voorbeeld van Eiland 8 in de hand willen we met corporaties en projectontwikkelaars meer tijdelijke culturele woon/werkplekken in de wijken realiseren.

Buurten en wijken moeten op culturele wijze meer verbinding met het Centrum krijgen. We onderzoeken momenteel de plinten van de verbindingswegen op hun culturele potentie.

Leidsche Rijn

Belangrijkste kenmerk van Leidsche Rijn is dat alles en iedereen er nieuw is, geen of kleine wortels heeft en er geen gevestigde orde of structuur heerst waar op kan worden aangehaakt. Het is daarom op de eerste plaats van belang dat bewoners, bedrijven en organisaties gaan aarden op deze nieuwe plek en de buurt eigen maken. Wortelen. Identiteit verkrijgen. Niet door alleen maar binnen te blijven, maar door naast het aankomen in het eigen huis, de naaste burens (in groep of geografische ligging) te ontmoeten. Vrede van Utrecht zet hier voor 2011 op in. Niets overhaast, de bewoners de tijd gunnen om een gemeenschap te smeden; Vrede van Utrecht wil duurzame resultaten behalen.

Participatie

De viering in 2013 zou een zinderende, levendige wijk moeten zijn waar in de zomerperiode, drie weken lang, steeds iets te doen is. Van straatfeesten tot talentenjachten, van wedstrijden 'wie kweekt de mooiste aardbei' tot singer songwriters in het park. Van klein en intiem tot groots en meeslepend. Van iedereen, voor iedereen. Jong en oud. Een heel divers, verspreid programma. Als je dat wilt bereiken, is betrokkenheid en deelname van de bewoners onmisbaar. Nu al moeten we zorgen dat mensen elkaar gaan opzoeken om vorm te geven hun feest, moet er voor de bewoners iets zijn om naar toe te werken. Het jubileum biedt de benodigde handvaten, culturele instellingen en initiatieven het kader, maar de bewoners bepalen het succes van de uitvoering. Actieve participatie is dus vertrekpunt in alle onderstaande onderdelen.

Gezamenlijke visie

In de wijk zijn diverse organisaties actief op het gebied van kunst en cultuur: scholen, de boerderijen, oude en nieuwe gezelschappen, welzijnsinstellingen, particuliere initiatieven en kunstinstellingen uit 'de stad' die graag iets in Leidsche Rijn willen doen. Sommige van deze groepen werken samen, anderen zijn solistisch. Tussen de delen kan de samenhang sterk verbeterd worden. Als hier een duurzame structuur in ontstaat, kan dit een fundament vormen voor de wijk waarop langer kan worden gebouwd. Vrede van Utrecht

wil alle betrokken partijen stimuleren om te komen tot een gezamenlijke visie op basis van de speerpunten in het cultuurbeleid voor Leidsche Rijn:

- focus op Leidsche Rijn als Jeugd- en Jongerencultuurstad;
- talentontwikkeling voor alle leeftijden en culturen;
- versterken sociale cohesie d.m.v. creëren culturele ontmoetingsplekken
- culturele activiteiten met hoog participatief gehalte.

Daarbij is het van belang dat de visie niet afkomstig is van één organisatie of enkeling, maar gedragen wordt door velen. Eenheid in verscheidenheid.

Verbinden van initiatieven

Door de grote verscheidenheid aan organisaties die actief zijn in Leidsche Rijn en de veelheid aan initiatieven, vindt Vrede van Utrecht het belangrijk om waar mogelijk verbinding te creëren. Een rol die de Vrede van Utrecht goed past. Door initiatieven te koppelen wordt het geheel groter dan de som der delen en wordt de culturele infrastructuur op duurzame wijze versterkt. Het behoud van de drie culturele boerderijen en het ondersteunen van de netwerkfunctie Leidsche Rijn Connectie zijn hierbij van groot belang.

Culturele activiteiten

Vrede van Utrecht is van mening dat er sprake moet zijn van een opbouwende lijn in culturele activiteiten; van dichtbij en klein, naar groter en verder. Dus beginnen met activiteiten op straatniveau, “om de hoek”, of via de school van de kinderen. Vervolgens naar buurtniveau en tot slot naar wijkniveau. Deze opbouw komt overeen met plannen die er nu zijn van Het Lab/Dox, Fort van de Verbeelding en ook de Kindervrijstaat en Roodnoot kunnen hier in meewerken. Daarnaast ontwikkelt of ondersteunt Vrede van Utrecht activiteiten met Via Vinex, Fotodok en Castellum Hoge Woerd en worden de mogelijkheden onderzocht voor samenwerking met de omliggende gemeente als Woerden en IJsselstein.

Netwerk en kennis delen

Interactieve culturele projecten en kunst in de publieke ruimte kunnen participatieprocessen versterken en verrijken, met name in stedelijke gebieden die in ontwikkeling zijn; in de tussentijd tussen sloop en nieuwbouw. Er gaat een zichtbaar positief effect van uit op de leefbaarheid en het sociale kapitaal van de wijk. Om projecten inhoudelijk te versterken en een duidelijke zichtbare lijn naar 2013 te realiseren is kennisdeling en -uitwisseling op het gebied van culturele wijkprojecten en het effect daarvan belangrijk. Daarom organiseren we parallel aan ons werk in de wijken werkbijeenkomsten over concrete, actuele thema's en brengen we samenwerkingspartners met elkaar in contact om ervaringen te delen en uit te wisselen en samen tot een duurzaam programma voor de Utrechtse wijken te komen.

Communicatie

Om ons programma daadwerkelijk bij de inwoners van de wijken te laten landen moeten we de taal van de bewoners spreken. Door bewoners zelf actief te betrekken bij communicatie over het wijkprogramma wordt talent ontwikkeld en betrokkenheid gecreëerd. Een culturele wijkkrant (of bijlage) die twee keer per jaar uitkomt, kan bewoners een platform bieden om hun mening over cultuur in de wijk te geven. Communicatie van onderaf sluit aan bij de werkwijze van Vrede van Utrecht: betrekken van bewoners bij het programma. Het geeft een extra dimensie aan de communicatie

vanuit Vrede van Utrecht. Momenteel worden de mogelijkheden onderzocht voor een mediaplatform van en voor de bewoners van de Utrechtse wijken.

5.2.3 Kastelen

Met de vijf museale kastelen in de provincie, Kasteel Groeneveld, Kasteel Amerongen, Huis Doorn, Kasteel de Haar en Slot Zuylen, werkt Vrede van Utrecht aan samenwerking. Ieder huis zal, in eigen identiteit en signatuur, vorm geven aan een gezamenlijk thema. Nieuwe media, ontmoeting en dialoog zullen hierbij een belangrijke rol spelen. In fiets- en wandelroutes zullen het landschap, de provincie en de onderlinge verbanden zichtbaar worden.

Centraal in het programma met de kastelen is het credo 'eenheid in verscheidenheid'. Het zijn allemaal buitenhuizen, maar werkwijze, collectie en richting zijn zeer uiteenlopend. Ieder huis gaat zich in zijn eigen kracht verder ontwikkelen, exposities maken en aanpassen onder de gezamenlijke noemer *De Vijf Zuchten*. Zo gaat Slot Zuylen over *De Zucht naar Vrijheid*, Huis Doorn over *De Zucht naar Erkenning* en De Haar over *De Zucht naar Stardom*. Ieder huis zal met een eigen programma komen. In 2011 over hoe 'het huis' keek naar de omgeving. In 2012 hoe de omgeving keek naar 'het huis'. En in 2013 komt dit samen. In 2013 zullen de kastelen ook meedoen, hun bijdrage leveren aan, en zichtbaar zijn in *Utrecht Interactive*.

De bijdrage van Vrede van Utrecht aan dit traject bestaat uit het meedenken over en vormgeven aan de thematiek en initiatief nemen over gezamenlijke activiteiten op het gebied van bijvoorbeeld communicatie, verbinding en fietsroutes.

In 2011 opent kasteel Amerongen na een lange periode van renovatie opnieuw haar deuren met een grootse multimedia-installatie Peter Greenaway *Repeopling the House*. Deze installatie is vanaf 2008 gezamenlijk ontwikkeld met Vrede van Utrecht en zal blijven staan tot het jubileumjaar 2013.

Opera op Paleis Soestdijk

In 2011 realiseren De Utrechtse Spelen (DUS) en Vrede van Utrecht een unieke opera voorstelling in de tuin van Paleis Soestdijk. Het gaat om de opera Orfeo ed Eurydice van componist Christoph Willibald von Glück.

Aristiek directeur van DUS, Jos Thie en muzikaal leider Hoite Pruiksmas hebben een unieke encensering voor deze opera ontwikkeld, waarbij water een grote rol speelt. De opera wordt opgevoerd op het water. De boven- en onderwereld die in de Orfeusmythe centraal staan, bevinden zich hierbij in en onder the water. In 2000 is met veel succes deze encensering uitgevoerd op een Fries meer in het kader van het Frysk Festival, met in de hoofdrol countertenor Gary Boyce.

In samenwerking met Vrede van Utrecht wil De Utrechtse Spelen deze opera opnieuw op het water op een locatie in de provincie Utrecht uitvoeren. De bijzondere vijver achter het Paleis Soestdijk leent zich uitstekend voor deze plannen. Het publiek, gezeten op tribunes in het water, kijkt uit over de vijver met het paleis als achtergrond. Orkest en zangers spelen op en in het water van de vijver en in de tuin voor het paleis.

DUS en Vrede van Utrecht creëren hiermee een uniek evenement dat toegankelijk is voor veel mensen die geïnteresseerd zijn in opera en (locatie)theater. Maar ook een unieke ervaring voor bezoekers van het Paleis Soestdijk en haar tuinen.

5.2.4 Forten

In samenwerking met het projectbureau Nieuwe Hollandse Waterlinie werkt Vrede van Utrecht aan een meerjaren-kunst-en cultuur-plan om de forten in de provincie Utrecht toegankelijk te maken en open te stellen voor het grote publiek. In dit plan staat “verbinding” centraal. Verbinden van de forten onderling in de hele linie, de landschappelijke en sociale omgeving van de forten en de verbindingen tussen mensen, verhalen, geschiedenis en het heden. Participatie is een belangrijke factor in dit plan. Ook is er nauw overleg met beheerders en eigenaars van de forten, zoals de gemeenten Utrecht, Houten, Maarssen, Staatsbosbeheer, Dienst Landelijk Gebied etc. De betrokken partijen zijn meerdere keren bij elkaar geweest en er is overeenstemming over missie, doel en in hoofdlijnen ook over de vorm en werkwijze. Nu is het zaak te komen tot een concreet projectvoorstel. Vrede van Utrecht neemt, vanuit haar overkoepelende rol, het initiatief in dit traject. Ideeën en plannen zijn er in ieder geval genoeg. In 2011 organiseert Fort de Gagel 2 weekenden een Mediterrane markt of “souk” – een activiteit die richting 2013 steeds verder wordt uitgebouwd. Ook zullen er activiteiten plaatsvinden op Fort Ruigenhoek en wordt er gewerkt aan een plan om een muziektheater productie met landelijke uitstraling neer te zetten op Fort Rhijnauwen.

5.2.5 Verder in de regio

Vrede van Utrecht wil niet alleen de stad Utrecht betrekken in haar programma, maar juist ook de regio. Niet voor niets is de missie van Vrede van Utrecht *“Utrecht als stad en regio van kennis & cultuur met een aansprekend programma voor 2013 en 2018 (inter)nationaal op de kaart zetten”*. De regio Utrecht heeft bewoners en bezoekers ontzettend veel te bieden als het gaat om landschap, kunst en cultureel erfgoed. Betrokkenheid vanuit de regio is dus noodzakelijk om Utrecht te profileren als culturele en wetenschappelijke voorloper.

Om dit te bereiken initieert en ondersteunt Vrede van Utrecht al verschillende activiteiten in de regio en vindt er een grootschalig provinciaal educatie programma plaats. Maar voorwaarde om ook in de regio een duurzaam effect te creëren is de betrokkenheid van de verschillende gemeenten bij de ambitie en opdracht van Vrede van Utrecht. Vrede van Utrecht zoekt dus actief naar structurele samenwerking met de regiogemeenten. Waar mogelijk worden deze afspraken ook vastgelegd in convenanten, zodat inzet en betrokkenheid voor de komende jaren verzekerd is.

Gemeente Amersfoort

Vrede van Utrecht voert in 2010 besprekingen met de Gemeente Amersfoort over een gezamenlijk te ontwikkelen cultureel programma en een matchingsafspraken. De Provincie Utrecht is daar nauw bij betrokken. Naar verwachting zal het te ontwikkelen convenant betrekking hebben op 2012 en 2013.

Vooruitlopend hierop werkt Vrede van Utrecht sinds 2009 samen met Theater de Lieve Vrouw aan het Global Village Festival. Dit festival, waarin muzikanten uit alle hoeken van de wereld een non-verbale artistieke samenwerking aangaan, is bij uitstek een evenement dat de waarden van the Utrecht Principles direct uit kan dragen. We willen de samenwerking met het festival in 2011 dan ook verder uitdiepen, zodat Global Village een nog duidelijkere Vrede van Utrecht signatuur krijgt.

Gemeente Utrechtse Heuvelrug

Met de Gemeente Utrechtse Heuvelrug is in 2010 een convenant gesloten waarin is vastgelegd dat gemeente en Vrede van Utrecht richting 2013 gezamenlijk werken aan de realisatie van de ambities van Vrede van Utrecht. Hiertoe wordt de komende jaren een aansprekend cultureel programma ontwikkeld door Stichting 100% Heuvelrug. Deze stichting is speciaal met dit doel opgericht. In augustus 2010 heeft de eerste activiteit in het kader van de nieuwe samenwerking plaatsgevonden; 100% Buitendag. Een divers cultureel programma met jazz, klassieke muziek, kindertheater, slow food en beeldende kunst in de prachtige tuinen van Huis Doorn. Voor 2011 staat een educatieproject op stapel.

Gemeente Veenendaal

Ook in de Gemeente Veenendaal is Vrede van Utrecht vanaf 2010 actief. In een convenant met de gemeente wordt vastgelegd samen op te trekken richting een mooie viering van het Vrede van Utrecht programma in Veenendaal. In dit kader zal de CultuurKoepel Veenendaal elk jaar een specifieke migrantengroep binnen de gemeente onder de aandacht brengen via een cultureel programma. Dit jaar staan de Spaanse migranten centraal in een programma met verschillende workshops, een expositie, lesprogramma's voor de basisscholen in Veenendaal, een feestelijke opening en nog veel meer. Een initiatief dat de bewoners van Veenendaal op leerzame wijze kennis laat maken met de Spaanse gemeenschap, cultuur en tradities – en daarmee de kracht van diversiteit kunnen ervaren – op een manier die structurele samenwerking tussen verschillende organisaties bevordert. Programma's voor 2011 t/m 2013 zijn in ontwikkeling.

Gemeente Woerden

In 2013 hebben de Historische Spelen in Woerden het thema de Vrede van Utrecht. Ook in 2010 heeft Vrede van Utrecht met het oog op 2013 de Historische Spelen ondersteund. De Historische Spelen is een prachtig initiatief met een groot draagvlak binnen de gemeente. Inwoners - betrokken als vrijwilliger, uitvoerende of bezoeker – de lokale middenstand en het Woerdense bedrijfsleven ondersteunen dit initiatief met groot enthousiasme. De Historische Spelen zijn dus de perfecte manier om een groot deel van de Woerdense gemeenschap kennis te laten maken met de Vrede van Utrecht. In 2013 kunnen zij de Vrede van Utrecht zelfs live ervaren.

Ook wordt bekeken of Woerden betrokken kan worden bij het programma Leidsche Rijn dat Vrede van Utrecht ontwikkelt.

Gemeente Zeist

Het convenant met de Gemeente Zeist is op dit moment in aanmaak. Het samenwerkingsverband heeft al geresulteerd in een eerste evenement in 2010; de uitvoering van flamenco opera El Greco de Toledo op Slot Zeist. De organisatie hiervan was in handen van het Beauforthuis in samenwerking met Vrede van Utrecht. Bijna 2.000 bezoekers woonden de uitverkochte voorstellingen bij.

Afgesproken is dat de Gemeente Zeist en Vrede van Utrecht de volgende ontwikkelingen stimuleren:

- Het jongerenfestival Up2You
- Een onderwijsproject voor het voortgezet onderwijs
- Een productie op een bijzondere erfgoed locatie

Overige gemeenten

Onlangs is gesproken met de twee nieuwe wethouders van Cultuur en Ruimtelijke Ordening/ Soesterberg in de Gemeente Soest. Mogelijke samenwerkingsprojecten zijn verkend. De afgelopen jaren is Vrede van Utrecht actief geweest in Soest met betrekking tot Soestvrijstaal. Er is (nog) geen convenant afgesloten met de Gemeente Soest. Ook worden er gesprekken gevoerd met de gemeenten De Bilt, IJsselstein en Baarn. In de loop van 2011 zal duidelijk worden of deze gesprekken zich vertalen in langdurige samenwerkingsverbanden richting Vrede van Utrecht 2013.

6 Vrede van Utrecht in de nazomer

6.1 Beeld 2013

Utrecht gaat net als Europa gebukt onder eeuwen geschiedenis meerdere donkere bladzijden. In de derde – en laatste - periode gaan we controversie en pijnpunten niet uit de weg. We starten met een festival op een militaire vliegbasis en eindigen met de door de VN uitgeroepen mondiale Day4Peace: het slotstuk van nadenken en debatteren over verleden, heden en toekomst van Europa. Utrecht heeft net als Europa behoefte aan een nieuw paradigma, een fris denkraam dat een uitzicht op de toekomst biedt.

Het is belangrijk dat we met een oprechte, waardevrije blik kijken naar verleden en heden. We leggen in nauwe samenwerking met wetenschappers van de Universiteit Utrecht relaties met hedendaagse kunstenaars in oorlogsgebieden. Ook arbeidsmigranten, postkoloniale kunstenaars en politieke vluchtelingen in Nederland worden hierbij betrokken. Maar daarnaast vieren we deze periode ook weer de vrede. We proosten in tijdmachine 'De Kroeg' op Vliegbasis Soesterberg, we dansen op het Domplein met 'DJ op de Dom', we genieten van een grandioos paardenspektakel op Kasteel de Haar.

6.1.1 Oorlogsindrukken op Vliegbasis Soesterberg

Meer dan veertig jaar was Vliegbasis Soesterberg ontoegankelijk voor publiek. Het 'geheime' natuurgebied is inmiddels teruggegeven aan de Utrechtse inwoners. Op de voormalige Amerikaanse basis vieren we honderd jaar militaire luchtvaart met een uitgebreid cultureel programma. Alle activiteiten zijn geïnspireerd op de unieke historie van de plek (de Koude Oorlog), het bijzondere landschap en de omgeving.

Het programma loopt uiteen van spectaculaire kunst in de openbare ruimte tot adembenemend theater en aangrijpende oorlogsexposities. Hoe voelt het om midden in een oorlog te verkeren? Dat beleeft het publiek in de installatie van CBKU/SKOR in een F16-shelter waar je door film- en geluidopnames een impressie krijgt van oorlogsgeweld. Hoe het verlangen naar kennis in combinatie met het verlangen naar macht verkeerd kan uitpakken, wordt invoelbaar gemaakt tijdens de locatievoorstelling 'Faustus' van De Utrechtse Spelen. Dit theatergezelschap presenteert op de startbaan van Soesterberg het wereldberoemde verhaal van de wetenschapper die zijn ziel aan de duivel verkoopt in ruil voor onbegrensde kennis, macht en eeuwige jeugd.

In Berlijn opent in 2013 de afsluitende hoofdtentoonstelling van het meerjarige Former West-project over de 'letterlijke hertekening van Europa als voormalig heersend systeem'. Het Westerse ideaal wordt steeds minder relevant. Kunstenaars uit verschillende culturen reflecteren hierop. 'Former West' is een initiatief van BAK in samenwerking met tal van internationale partners uit de culturele en de kennissector. In september 2013 landt een deel van deze tentoonstelling wellicht op Soesterberg, in combinatie met een afsluitend internationaal congres.

6.1.2 Breaking the bonds of slavery

Het verdrag uit 1713 zorgde op het Europese continent voor een lange periode van relatieve rust en vrede: het eerste *global peace*-verdrag was een feit. Maar het vredesverdrag en de economische machtspolitiek van Europa had ook minder vredige gevolgen, zoals de 'verhandeling' van het recht op slaven. Nederland verkocht en

verscheepte in de loop der tijd zo'n honderdduizenden slaven: eerst naar Brazilië, later vooral naar Suriname en de Antillen. Deze gevoelige geschiedenis is nog altijd van belang voor Utrecht en Europa.

In 2013 is het 150 jaar geleden dat Nederland officieel de slavernij afschafte. In de binnenstad vindt een internationaal symposium plaats met als werktitel *Breaking the bonds of slavery, moving beyond the dark side* over de actualiteit van het koloniale verleden. Beogd *special guest* is aartsbisschop Desmond Tutu uit Zuid-Afrika. Het congres wordt georganiseerd in samenwerking met het Centre for the Humanities van de Universiteit Utrecht, en ook met onder andere Kosmopolis, Museum Maluku, en NINSEE (Nationaal instituut Nederlands slavernijverleden en erfenis).

6.1.3 Eutopia

In 2013 is in Utrecht de primeur van de kunstinstallatie 'Eutopia'. Pijnpunten van de laatste eeuw Europese geschiedenis zijn het uitgangspunt voor dit omvangrijke beeldend kunstproject. Het project bestaat uit fascinerende kijkdozen met typische beelden van de Europese geschiedenis, als historische slagvelden en onderdrukte bevolkingsgroepen. 'Eutopia' heeft de vorm van een huis waarin de toeschouwer een eigen reis kan maken door het 'onderbewuste' van Europa. Op de zolder van het huis, in de 'Blue Room', gaan kunstenaars, burgers en politici met elkaar in discussie over de toekomst van Europa. 'Eutopia' is een project van de Belgische kunstenaar Filip Berte en is een samenwerking van Vrede van Utrecht en Centrum Beeldende Kunst Utrecht, Campo uit Gent, de Buren uit Brussel en de European Cultural Foundation uit Amsterdam. Naast het kunstproject is er ook een website met een omvangrijke database van verhalen van toeschouwers en interviews. In 2014 verplaatst het 'Eutopia-huis' naar Brussel, het hoofdkwartier van de Europese Unie.

6.1.4 Internationale Paardencarroussel

Het internationale Festival Oude Muziek heeft voor 2013 een sprookjesachtig, heroïsch gezinsspektakel in petto. Nooit eerder zagen we in Utrecht zo'n spectaculair paardencircus met barokmuziek, zang en paardenchoreografie. Een voor de hoofse cultuur gestileerde versie van het oude middeleeuwse steekspel. Proef de sfeer van de hofcultuur, de hoffeesten, de *divertissement royal* van de achttiende eeuw. Het is een grootschalige coproductie met vier Europese festivals: Versailles (Centre de Musique Baroque), Venetië (Centrum voor Romantische Muziek), Bremen (Musikfest) en Utrecht (Festival Oude Muziek). Ook komen zestig organisaties uit zestien landen samen voor een internationale conferentie over Oude Muziek.

6.1.5 Vredige afsluiter

Het nazomerprogramma sluit af op 21 september: de door de Verenigde Naties uitgeroepen internationale Day4Peace. Deze dag organiseren we met de landelijke koepel van vredesorganisaties People Building Peace en met de jongerentak Pax-it van IKV/Pax Christi. Ook werken we samen met het Vredespaleis in Den Haag, dat in 2013 zijn honderdjarig bestaan viert. Hoe vredig is jouw woonplaats? Dat kun je meten met de 'Locale Vredesindex' van People Building Peace: een graadmeter voor de 'vredzaamheid' van wijk of gemeente.

Utrechtse nieuwe media-organisaties en opleidingen, samen met het Nederlands Film Festival en de creatieve industrie pakken met *Utrecht Interactive* groots uit om de Vrede van Utrecht zichtbaar te maken in het straatbeeld. 'Trajectum Lumen', een lichtroute door

de stad, zet de binnenstad van Utrecht in een sprookjesachtig licht. En 'DJ op de Dom' vindt plaats: het dance-, muziek - en vj-event van Vrede van Utrecht.

Op 21 september geven we het stokje door aan het project *MasterPeace*. *Masterpeace* wil de grootste vredescampagne ooit op gang brengen. Wereldwijd worden burgers gemobiliseerd om conflicten op te lossen en vredesprojecten op te starten. Topmuzikanten uit veertien mondiale conflicthaarden gaan met elkaar de studio in om op 21 september 2014 bij de piramides in Egypte een groots vredesconcert te geven. *Masterpeace* wil een *wave of reconciliation* op gang brengen: een Afrikaans principe waarin twee vijanden elkaar op het marktplein nog één keer de waarheid zeggen en dan de 'bitter beker' helemaal leegdrinken. Daarna mogen ze het nooit meer over hun conflict hebben. Het vertrek van de eerste pelgrims richting Egypte op 21 september 2013 is een mooie afsluiting van een half jaar Vrede van Utrecht!

6.2 Activiteiten 2011

6.2.1 Soesterberg

Een van de programmalijnen van de Vrede van Utrecht is het benutten van erfgoed als podium en bron van inspiratie voor culturele projecten. Het landschap is het meest zichtbare culturele erfgoed dat we hebben. Cultuur, landschapswaarde en erfgoed kunnen elkaar versterken en inhoudelijk voeden. Vertrekpunt is altijd de participatie van de omgeving. De plaatselijke bewoners zijn (mede)draggers van de 'oral history' van erfgoedlocaties en op een bepaalde manier dus emotioneel (mede)eigenaar van het gebied.

Een van de meest tot de verbeelding sprekende erfgoedlocaties in Utrecht is Vliegbasis Soesterberg. Het gebeurt niet vaak dat een heel groot en lang afgesloten gebied wordt teruggegeven aan zijn omgeving. Vliegbasis Soesterberg is wat dat betreft uniek in Nederland. De fascinerende geschiedenis van Vliegbasis Soesterberg verdient het zeer om op kunstzinnige wijze onder de aandacht gebracht te worden van een breed publiek. Van Airport naar Artport.

Vrede van Utrecht werkt samen met Stichting Het Utrechts Landschap en vele andere partners de komende jaren aan een programma waar natuur, cultuur en beleving samenkomen. Dit past in de lijn van de visie "De basis: Landscape, Art and Memory" die ook door de provincie Utrecht is onderschreven.

Vrede van Utrecht op Soesterberg

Op de landingsbaan, in een viertal voormalige 'shelters' van de F-16's en in voormalige munitiebunkers wil Vrede van Utrecht de komende jaren een cultureel festival gaan ontwikkelen om cultureel erfgoed te ontsluiten, in nauwe samenwerking met Provincie Utrecht, Utrechts Landschap, CBKU, Stadsschouwburg Utrecht en andere culturele partners.

In september 2010 vindt een eerste editie plaats, in samenwerking met de Week van Het Landschap van stichting Het Utrechts Landschap. Een evenement waar publiek, beleidsmakers en relaties kennismaken met een beleidsthema, natuurgebied of nieuw project van Het Utrechts Landschap. Als toekomstig beheerder ontvangt Het Utrechts Landschap, samen met culturele samenwerkingspartners Vrede van Utrecht en het

CBKU, de bezoeker op Vliegbasis Soesterberg. Hoofddoel is het publiek laten kennismaken met de natuur en het militair erfgoed van de vliegbasis. Het publiek de natuur én militair historische bouwwerken laten ontdekken en beleven, door overdracht van informatie met gidsen, informatiemiddelen, activiteiten en theatrale beleving.

Elk jaar zal het festival verder worden uitgebouwd om in 2013 het levendige bewijs te leveren dat erfgoed, natuur en cultuur een winnende combinatie zijn.

Fotodok werkt de aankomende jaren aan een langlopend project met als thema de Utrechtse landschappen. Als onderdeel hiervan mag Vrede van Utrecht via het CBKU elk jaar een oorlogsgelateerde opdracht aan een fotograaf verstrekken. Het resultaat zal te zien zijn op Artport Soesterberg. Tevens vinden er enkele intieme ‘salons de guerre’ plaats: bespiegelende gesprekken over de aard van cultuur, geschiedenis en oorlog.

6.2.2 Kunst in Oorlog

Binnen de verschillende programmalijnen van Vrede van Utrecht ligt een term besloten die direct verband houdt met het woord ‘vrede’; paradoxaal genoeg is dat ‘oorlog’. Vrede wordt in de projecten van Vrede van Utrecht niet als negatieve vrede, dat wil zeggen het afwezig zijn van oorlog, beschouwd, maar – conform *The Utrecht Principles* - als een positieve vrede; een geestesgesteldheid die door dialoog en (h)erkenning bijdraagt aan een tolerante cultuur.

De ambitie van Vrede van Utrecht en haar samenwerkingspartners is om van Utrecht dé Vreedzame Stad van Nederland te maken. Centraal doel is dat Utrecht in 2013 als vreedzame stad een voorbeeld is voor andere steden. Dit sluit aan bij het bestaande Vreedzame School en Vreedzame Wijk programma in Utrecht. Tevens heeft Utrecht in de burgemeester al een zogeheten Mayor of Peace gevonden.

Om een moderne, vreedzame Europese stad in de 21ste eeuw te kunnen zijn moet Utrecht zich bewust zijn van haar plek in de wereld, en haar plek in de geschiedenis. Daartoe moet Utrecht ook de donkere kanten van haar geschiedenis onder ogen durven zien, of dat nu de NSB geschiedenis van de WO II is, of het feit dat de slavenhandel in de historische vrede van Utrecht werd geformaliseerd. Het is belangrijk te onderkennen dat een deze rampspoed grotendeels voortkomt uit de wijze waarop wij, *the global North*, de wereld hebben ingericht om ons eigen leven zo comfortabel mogelijk te leiden.

Het is tegen deze achtergronden dat de projectlijn ‘Kunst in Oorlog’ (KiO, of in het Engels: Arts in Conflict) zich de aankomen de jaren zal ontrollen. Zoals de naam al aangeeft, en zoals ook verwacht mag worden van een culturele organisatie als de Vrede van Utrecht, spelen de kunsten daarin een grote rol. De hierboven genoemde ‘vreedzame’ geestesgesteldheid kan gevoed worden door kunstzinnige herinneringen aan en reflecties op oorlog. Zonder die herinnering en reflectie komen we in een vacuüm te leven, wat allerlei mogelijkheden biedt om de verschrikkingen van oorlog te vergeten. Paradoxaal genoeg hebben we oorlog dus nodig om oorlogen te voorkomen.

Daarboven op hebben oorlogen ons door de eeuwen heen ook daadwerkelijk veel gebracht: technologische ontwikkelingen als vliegen en internet waren er zonder militaire

noodzaak niet geweest. Oorlog is naast het afschrikwekkend voorbeeld tegen zichzelf dus ook een motor voor vooruitgang. Oorlog hoort klaarblijkelijk bij de mens.

Kunst in Oorlog wil drie dingen:

- de kunstzinnig verbeelde oorlog naar Utrecht halen en de oorlogen in Utrecht tonen
- de wetenschappelijke analyse en reflectie op oorlogen in Utrecht laten plaatsvinden
- bijdragen aan het verwezenlijken van het ideaal van Utrecht als vreedzame stad

Weblog

In 2011 is het weblog online, en wordt steeds beter bekeken. In samenwerking met externe partners [IKV Pax Christi, Masterpeace, Partizan Publiik, Radio Wereld Omroep, ON File] is een correspondenten netwerk ontstaan dat zorg draagt voor een continu stroom aan *posts* over de wijze waarop conflicten het werk van kunstenaars beïnvloeden, en dat zich de vraag stelt of kunstenaars en cultuurmakers de conflicten en oorlogen om hen heen kunnen beïnvloeden. Zoals eerder beschreven levert de projectleider KiO ook zelf bijdragen aan het weblog: die bijdragen kunnen weer dienen als *link* naar netwerken als Kunst in de Wereld, powerofculture en Nieuwe Grond.

Day4Peace

De Verenigde Naties hebben 21 september uitgeroepen tot de Internationale Dag van de Vrede. Lidstaten worden opgeroepen op deze dag een wereldwijd staakt-het-vuren en een etmaal van geweldloosheid in acht te nemen. Organisaties en individuen wordt gevraagd om op een passende wijze vrede te gedenken. Het is een dag om de vrede die er is te vieren en om stil te staan bij de aard van conflicten dicht bij huis en ver weg en de relatie daartussen. Het is een dag om te leren over de eigen mogelijkheden om bij te dragen aan duurzame vrede. De Vrede van Utrecht geeft invulling aan deze dag voor Utrecht. In 2011 wordt Day4Peace voor het eerst in samenwerking met IKV Pax Christi en Masterpeace georganiseerd en kent daarmee een veel landelijker karakter dan de afgelopen twee jaren. Een prototype van de lokale vredesthermometer – een meetinstrument dat indexeert hoe vreedzaam een stad of regio is - wordt gepresenteerd.

Vrede van Utrecht en People Building Peace Nederland presenteren Utrecht tijdens Day4Peace als gastheer van de dialoog, in verschillende vormen.

Dit doen we door middel van:

- het stimuleren van actief burgerschap
- een besef laten ontstaan over mondiaal burgerschap
- meer kennis en inzicht over de werking van conflicten
- het verband inzichtelijk maken tussen conflicten 'daar' en hier
- gedragsverandering: het inzicht toe passen op de persoonlijke situatie.

De komende jaren wordt Day4Peace verder uitgebouwd op basis van *The Utrecht Principles* aangevuld met kernwaarden als interactief, positief, toegankelijk en grensoverschrijdend. In de verdere ontwikkeling van Day4Peace worden steeds meer (Utrechtse) culturele instellingen betrokken.

DJ op de Dom

Sinds 2009 organiseert Vrede van Utrecht jaarlijks het grootschalige publieksevent *DJ op de Dom*. Wat is begonnen als idee dat werd neergepend op het Vrede van Utrecht viltje is in twee jaar tijd uitgegroeid tot een volwaardige evenement waarbij DJ's vanaf de Domtoren sets draaien voor publiek op het Domplein. Elk jaar kan een talentvolle DJ

middels een contest een set winnen tijdens dit evenement. Het event kent een groot bereik, zowel qua opkomst als marketing en communicatie. Binnen de stad wordt het gedragen door de creatieve sector van jonge makers, die zich ontwikkelen en actief zijn op het gebied van beeld, muziek en geluid.

Na een succesvolle eerste editie in 2009, waar enkel de focus lag op het evenement zelf, heeft de editie in 2010 zich ontwikkeld tot een project met een groter bereik en een meer inhoudelijke insteek. Waar 2009 nog hoofdzakelijk een programmatisch en marketing initiatief was, is er in 2010 ingezet op netwerkvorming en talentontwikkeling. De nadrukkelijke samenwerking met nieuwe media-initiatieven, podia en werkplaatsen in de stad heeft een duurzaam effect en geeft makers de mogelijkheid netwerken aan te spreken en te verbinden aan het evenement.

De contest is naast een DJ wedstrijd ook een VJ wedstrijd geworden en de jonge makers met de meeste stemmen op het net kregen de mogelijkheid op te treden voor een jury in een "halve finale". De nummers één en twee van zowel de DJ als de VJ contest kregen de kans op te treden in Tivoli de Helling en voor een groot en uitzinnig publiek op Domplein.

DJ op de Dom is onderdeel van het programma Vrede van Utrecht 2013 en past binnen de opvattingen over jong multidisciplinair talent en de koppeling met zichtbare evenementen binnen het programma. In 2011 zal het event worden doorontwikkeld en het evenement ingebed in een nieuwe media spektakel dat zal plaatsvinden op Day4Peace in september.

Eutopia

De jaarlijkse residentie van Filip Berte, in voorbereiding op de grote installatie die in 2013 wordt gerealiseerd, vindt waarschijnlijk weer in het najaar plaats. Ook zou het heel mooi zijn als hij tijdens het Festival aan de Werf enkele momenten in Utrecht kan doorbrengen, alleen al om de eerste uitkomsten van de periferie gesprekken te presenteren. Deze gesprekken zijn er op gericht om in stad en provincie breed zichtbaar te maken hoeveel oorlog er ook in Utrecht aanwezig is, niet alleen bij de 'autochtone' Utrechters, maar juist ook bij de diasporische gemeenschappen in Utrecht. Een aantal van de verhalen van deze mensen komen op het weblog terecht, een aantal in het werk van Filip Berte. Een heel simpel maar krachtig idee is de Utrechtse bevolking op te roepen hun oorlogsbeelden op een a4 te tekenen. De ingezonden afbeeldingen worden geëxposeerd. De opening vindt plaats op 21 september tijdens Day4Peace.

7 Internationalisering

Utrecht wil zijn internationaal profiel versterken. De stad wil Europees cultuurpodium, gastheer en partner zijn. Instellingen op het terrein van kunst en cultuur en kennisinstellingen kunnen hierin een wezenlijke rol vervullen. Door te participeren in internationale samenwerkingsprojecten, of liever nog, door ze zelf te initiëren, kunnen kunstenaars en culturele instellingen uit Utrecht zich toetsen aan internationale normen. En door internationale kunstenaars en wetenschappers naar Utrecht uit te nodigen, kunnen instellingen bijdragen aan een stad die open staat naar de wereld. Enkele sectoren in Utrecht hebben daarbij in het bijzonder potentie om onderscheidend te zijn. Vrede van Utrecht zet in op versterking van dat potentieel. Binnen alle programma's van Vrede van Utrecht wordt nadrukkelijk gezocht naar mogelijkheden voor internationale samenwerking. Daarnaast richt Vrede van Utrecht zich in 2011 op onderstaande speerpunten.

7.1 Investering in internationale competentie van culturele instellingen in Utrecht

Zowel voor het Vrede van Utrecht-programma 2013 als voor de kandidatuur van Utrecht voor de Europese Culturele Hoofdstad-titel is het van belang dat culturele instellingen in de stad voldoende toegerust zijn voor het entameren en tot een goed einde brengen van complexe internationale projecten. Met het oog hierop organiseert Vrede van Utrecht in 2011 i.s.m. SICA een tweede editie van de workshop *Internationalisering en Projectmanagement* voor instellingen die ambitie en potentie hebben om internationaal te werken. Instellingen die de workshop hebben afgerond, worden daarna in de uitvoering begeleid onder meer bij de uitwerking van Europese projecten (incl. het Brusselse subsidietraject) en door introductie op internationale netwerkbijeenkomsten. Voor instellingen met ruimere internationale ervaring zullen op 2013 en 2018 gerichte expertmeetings worden georganiseerd.

7.2 Versterking internationale positie specifieke sectoren

Ter versterking van het internationaal profiel van Utrecht focust Vrede van Utrecht op drie sectoren: muziek, jeugd & kunst en nieuwe media. Utrecht onderscheidt zich op deze drie terreinen door de infrastructuur die in de loop der jaren is ontwikkeld en die ook internationaal niet onopgemerkt is gebleven. Initiatieven die bijdragen tot verdere versterking van de internationale positie van deze sectoren komen in aanmerking voor ondersteuning. Op het terrein van de muziek geldt dit onder meer voor de ontwikkeling van een internationaal festival voor Nieuwe Muziek;

In samenwerking met instellingen op het terrein van Jeugd en Kunst wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een Europees netwerk dat zal worden aangestuurd vanuit Utrecht. Dit Europees laboratorium/secretariaat zal Utrecht internationaal profileren als plaats waar nieuwe ontwikkelingen op het terrein van Jeugd en Podiumkunsten (en eventueel op termijn andere disciplines) vorm krijgen.

Activiteiten in de sfeer van Nieuwe Media worden – toewerkend naar het grootse slotspektakel in 2013 – ondersteund. Dat geldt met name voor de internationale samenwerkingsprojecten die vanuit de Utrechtse sector Nieuwe Media worden ontwikkeld zoals die in de afgelopen jaren met Berlijn (2009) en Istanbul (2010).

7.3 Utrecht als ontmoetingsplaats – Gastheerschap

Het ontwikkelen van een internationale praktijk is sterk gebaat bij de mogelijkheid om in de eigen omgeving collega's te ontmoeten uit de rest van de wereld en hen kennis te laten maken met het werk dat hier wordt gemaakt. Festivals, internationale netwerkbijeenkomsten en conferenties in de eigen stad bieden hiertoe vaak een goede gelegenheid. Ook artist-in-residence projecten dragen bij aan de internationale ontmoeting. De Vrede van Utrecht participeert in initiatieven die Utrecht profileren als ontmoetingsplaats, vooral – maar niet exclusief - als zij samenhangen met de sectoren waar op de Vrede van Utrecht focust.

7.4 Internationale presentatie Vrede van Utrecht

In de aanloop naar activiteiten in 2013 in de landen van de Vrede van Utrecht, verbindt Vrede van Utrecht zich aan projecten van instellingen in de landen die destijds bij het vredesverdrag betrokken waren. Ook wordt met instellingen in Brussel, de zetel van de Europese Commissie, samengewerkt onder meer om *The Utrecht Principles* in een internationale context te toetsen en verder te ontwikkelen.

8 Kosmopolis Utrecht

Bij het ontwikkelen van dit activiteitenplan is de toekomst van Kosmopolis Utrecht onzeker. In 2009 heeft het ministerie van OCW haar directe financiële relatie met Kosmopolis ontbonden en overgeheveld naar het nieuwe fonds voor Cultuurparticipatie. Het fonds heeft mei 2010 mondeling laten weten de regeling met Kosmopolis te willen stoppen teneinde verder te gaan met een regeling rondom talentontwikkeling. Hoe zich dit verder zal ontwikkelen, is ten tijde van dit schrijven nog onduidelijk, evenals wat dit zal betekenen voor de positie van de G3 (Rotterdam, Den Haag en Utrecht), de 2e financiële stakeholder van Kosmopolis.

Inhoudelijk zal Kosmopolis Utrecht verder gaan op de ingeslagen weg wat betreft programmalijnen: community arts (CA), erfgoed, nieuwe media. Op het gebied van interreligieuze dialoog is haar rol bescheiden geweest in 2010 maar het onderwerp blijft belangrijk voor Kosmopolis Utrecht. Tevens zal voortgegaan worden met debatten, wijkgericht werken en zal de G3 samenwerking geïntensiveerd worden. Gekozen wordt voor een aantal grotere projecten met een langere ontwikkel- en looptijd maar deze zal gepaard blijven gaan met kleinere, meer korte termijnprogrammering, geënt op de actualiteit. Gezien de politieke aardverschuivingen van 2010 en het wegvallen van debatcentrum Tumult, acht Kosmopolis Utrecht het van belang snel te kunnen reageren op actuele ontwikkelingen en behoeften op het gebied van interculturele dialoog.

8.1 Programmering 2011

8.1.1 Programma Utrecht

Slavernij (historisch perspectief/erfgoed en nieuwe media)

De omgang met het Nederlandse slavernij verleden kent in 2010 weer verhitte discussies. De relevantie om hier aandacht aan te schenken verwoordt Glenn Campbell, voorzitter Ninsee, simpelweg als volgt "Zonder slavernij was hier nooit een Gouden Eeuw geweest. En zonder slavernij waren er niet zoveel zwarte mensen in Nederland."

In 2009 voerde Kosmopolis twee debatten onder de titel de VOC mentaliteit over het koloniale verleden en de effecten op de hedendaagse situatie in Nederland, waarbij specifiek aandacht was voor het slavernijverleden in de Oost. De Vrede van Utrecht zal in aankomende jaren richting 2013 ook met dit thema aan de slag gaan waardoor het onderwerp in Utrecht potentieel een duurzamere vorm kan krijgen.

Naar aanleiding van onderzoek en het formuleren van een aantal actuele vragen zal in 2011 een cultureel programma ontwikkeld worden via:

- een *GPS tour* via een I-phone applicatie met een route langs historische overblijfselen uit Utrechts slavernijverleden, i.s.m. Esther Captain (onderzoeker UU) en Peter Dubois (bouwer)
- een thematisch literair *cross-over programma* (volgens format Crimejazz cq. Palabras) met slam poetry, spoken word en muziek, met aandacht voor het gegeven van slavernij en haar plek en rol en invloed in de 21e eeuw.

The Beauty Shop: schoonheidsidealen en (zelf)representatie (CA en kunst)

Zwarte mensen besteden meer geld aan haar en schoonheidsproducten dan aan eten, zo wijst onderzoek uit. Het lichaam is een omstreden gegeven in de hedendaagse consumptie maatschappij. Er heerst een verlangen en inmiddels het vermogen om raciale transformaties uit te voeren op haar, gezicht, huid, ogen en andere lichaamsdelen.

Huidige idealen van schoonheid, gezien vanuit een mondiale setting, laten grote culturele/etnische en politieke geladenheid zien die resoneren in het dagelijks leven en sterk gestuurd worden door de cosmetica-industrie. Dit heeft grote gevolgen voor diverse gemeenschappen en volken. Denk aan de crèmes die de huid witter maken of het haar straighten en plastische chirurgie die Aziatische ogen ronder maken.

In 2011 zal de installatie van een heuse Beautyshop in Nederland plaatsvinden die als een ontmoetingsruimte fungeert voor mensen om kennis te maken met het begrip schoonheid en zelfrepresentatie, gekoppeld aan randprogrammering.

50 jaar Overvecht (Wijkgericht/Community arts, mediawijsheid)

In 2011 is het 50 jaar geleden dat met zand uit de Maarsseveense plassen, de wijk Overvecht werd opgespoten. Overvecht is een na-oorlogse wijk die in 10 jaar (1965-1975) is gerealiseerd. De wijk is ingericht volgens de visie op de samenleving van destijds, zo werden veel woningen ingericht volgens het principe van het traditionele kostwinnershuishouden. Inmiddels is de bevolkingssamenstelling van Overvecht fors veranderd ten opzichte van de jaren '60, alhoewel de oorspronkelijke 'pioniers' ook nog ruim vertegenwoordigd zijn. De bewoners zijn cultureel diverser geworden, het kostwinnershuishouden is niet langer dominant en de sociaal-economische positie van de inwoners is over het algemeen niet sterk. Overvecht is een plezierige wijk om te wonen dankzij de ruime opzet maar Overvecht scoort laag op het gebied van sociale cohesie en gezondheid. Wel kent de wijk een hoog gemiddelde van burgers die actief zijn in hun buurt. En Overvechters zijn honkvast.

Om het 50jarig bestaan te vieren voegt Kosmopolis zich bij een coalitie van samenwerkingspartners, bestaande uit de wijkraad Overvecht, denktank sociale cohesie, wijkburo Overvecht, STUT, Ucee station, de cultuurcoach Overvecht om een sociaal artistiek programma op te zetten dat voor wijkbewoners en stedelingen aantrekkelijk zal zijn.

What's my name (interreligieuze dialoog)

Naar aanleiding van theaterproductie en interreligieuze dialoog *As I left my father house* van Bright Richards, waarvan Kosmopolis de pilot heeft ondersteund en als adviseur heeft opgetreden wordt, op verzoek van Richards, in 2011 een stap verder gedaan en een verbinding gelegd met politieke vluchtelingen, interreligieuze dialoog en vrede.

Argentijns cultureel festival

Luis Acosta (beeldend kunstenaar) en Gabriela Suarez (choreografe) willen via een multidisciplinair meerdaags programma een intercultureel artistiek programma neerzetten waarin te zien is dat Argentinië, als immigratieland, dankzij die vermenging van culturen hele bijzondere, inmiddels wereldberoemde artistieke taal en praktijken heeft voortgebracht. Tegelijkertijd willen zij het vrij platte mainstream beeld van bekende vormen zoals de tango ook weer terugvoeren naar haar oorsprong. Via film, dans, beeldende kunst en workshops willen zij een meerdaags festival neerzetten.

8.1.2 G3 samenwerking Kosmopolis Den Haag, Rotterdam, Utrecht

De drie Kosmopolispartners werken op verschillende vlakken intensief samen. Het belang van deze samenwerking is als volgt samen te vatten:

- Kosmopolis realiseert schaalvergroting door bijvoorbeeld budgetten samen te voegen en projecten langs de drie steden te laten reizen.
- Kosmopolis investeert in kennisontwikkeling via onderzoek, conferenties, ronde tafelgesprekken, kleinschalige publicaties en (aanwezigheid bij) debatten.
- Kennisdeling is een terugkerend onderwerp bij Kosmopolis: wij dragen onze kennis ruimhartig over aan het veld.
- Kosmopolis houdt het onderwerp diversiteit op de agenda. Zij initieert bijeenkomsten waarbij het culturele veld input levert aan de opzet van de Code Culturele Diversiteit en denkt mee over de implementatie daarvan.
- Kosmopolis laat gezamenlijk onderzoek doen naar onder meer de sociale en artistieke resultaten van haar community arts projecten.
- Kosmopolis onderzoekt actuele thema's in hun lokale context en lokale issues worden vervolgens in een landelijk of internationaal perspectief geplaatst.

Deze aspecten worden in 2011 op de volgende wijze vormgegeven.

- Een *Conferentie* over de interculturele dialoog in transnationaal perspectief.
- *Verhalencarrousel*; een gids voor en een duiding van wereldburgerschap met basiskennis van een diverse samenleving aan burgers in Nederland.
- *Chicks, Kicks and Glory*; In deze dansvoorstelling gaan 2 professionele dansers, de kickboks kampioen en 8 kickboxmeisjes samenwerken in een voorstelling van 45 minuten, solo's en groepswork wisselen elkaar af. Waarbij kickboks bewegingen en de persoonlijke verhalen van kickboksende Marokkaanse meiden de inspiratiebron voor het ontwikkelen van de voorstelling zijn.
- *Dancing on the Edge* is het grootste podiumkunstenfestival met voorstellingen uit het Midden-Oosten ooit gehouden in Nederland. De derde editie van het dans en theaterfestival Dancing on the Edge vindt plaats december 2011.

8.1.3 Debatten+

Framer Framed

Framer Framed wil de ontwikkeling van kennis en expertise op het gebied van interculturele processen in hedendaagse kunst bevorderen. In 2011 volgt deel 2 van de reeks, met naast debatten ook een publicatie en eventueel een tentoonstelling.

Womenspeak

WomenSpeak! is een eigenzinnige en inspirerende debatreeks, waarin maatschappelijke kwesties worden bekeken vanuit een gender lens. Een plek waar kunst, politiek, wetenschap, sport en actuele maatschappelijke kwesties worden besproken en diverse partijen samenkomen en nieuwe allianties aangaan. Actuele thema's zoals eerwraak, pornografie en radicalisering, worden vanuit een gender en interculturele invalshoek besproken.

9 Communicatie

9.1 Doelstelling communicatie

Vrede van Utrecht is volgens de Utrecht monitor 2010 bekend bij een kleine groep; 1 op de 5 Utrechters is bekend met Vrede van Utrecht. Voor *Utrecht 2018* ligt dit getal hoger; 1 op de 4 Utrechters is bekend met het feit dat Utrecht de ambitie heeft om in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te zijn. Het streven is om de komende jaren de bekendheid van zowel Vrede van Utrecht als Utrecht 2018 te verhogen naar minstens 75 procent in 2012. De stappen die in 2010 genomen zijn in de communicatie moeten de komende jaren doorgevoerd worden om de rol, het nut en de noodzaak van de Stichting Vrede van Utrecht helder neer te zetten.

De verschillende onderdelen van het Vrede van Utrecht programma hebben een steeds duidelijkere samenhang, door de verbindende thematiek van *The Utrecht Principles* consequent te koppelen aan de verschillende activiteiten. Afgelopen jaren heeft Vrede van Utrecht dit in haar communicatie-uitingen ook steeds beter over het voetlicht weten te brengen door scherp in te zetten op heldere “branding”. Er is in 2010 een krachtig, visueel twee sporen beleid opgezet, met een helder onderscheid tussen de twee trajecten *Vrede van Utrecht 2013* en *Utrecht 2018*. Op deze manier is het voor de ontvangers ook duidelijker waar Vrede van Utrecht allemaal bij betrokken is, wat zij initieert en waarom ze dit doet. Deze aanpak begint zijn vruchten af te werpen en wordt het komende jaar nog verder uitgebouwd.

Vrede van Utrecht wil in 2011 de volgende doelstellingen op het gebied van communicatie realiseren:

- Ambitie voor zowel 2013 als 2018 helder (blijven) maken en dit als rode draad in alle uitingen zichtbaar maken
- Zorgen dat de organisatie herkenbaar is, niet alleen in stad en regio Utrecht, maar ook daarbuiten.
- Nut en noodzaak van de organisatie en haar activiteiten helder over het voetlicht brengen
- Breder bekendheid genereren bij een steeds bredere doelgroep
- Zorgen dat partners en publiek enthousiast worden en blijven en in beweging komen
- Zorgen dat meer Utrechters meedoen aan kunst en cultuur
- Met de programma's van Vrede van Utrecht 2013 en de campagne van Utrecht 2018 een stevige bijdrage leveren aan het (inter)nationale profiel van Utrecht als stad en regio van kennis en cultuur.

Om deze doelstellingen helder over te brengen op publiek en stakeholders wordt er onderscheid gemaakt in 3 “identiteiten”:

1. *Stichting Vrede van Utrecht*
voornamelijk zichtbaar maken richting stakeholders
2. *Programma Vrede van Utrecht 2013*
zichtbaar maken voor publiek en stakeholders
3. *Campagne Utrecht 2018*
zichtbaar maken voor publiek en stakeholders

Kernboodschap

De afdeling Communicatie formuleert een overkoepelende kernboodschap, die wordt uitgesplitst in specifieke deelboodschappen per activiteit en doelgroep. Deze kernboodschap wordt in alle communicatie uitingen herhaald, uiteraard met accentverschillen afgestemd op de betreffende doelgroep.

De kernboodschap luidt:

“Vrede van Utrecht brengt een cultureel programma dat de kracht van diversiteit, kunst en kennis laat zien en bouwt op naar een grootse viering in 2013 en de kandidaatstelling van Utrecht als Culturele Hoofdstad van Europa in 2018. Stichting Vrede van Utrecht draagt bij aan een sterker profiel van Utrecht als Europese stad en regio van kennis en cultuur.”

De kernboodschap is leidend voor de manier waarop we onze ambitie, het aanbod en de activiteiten onder de aandacht brengen van het publiek en onze stakeholders. Met de kernboodschap benoemen we welke activiteiten we in de etalage zetten en op welke manier we dit vormgeven.

Voor Utrecht 2018 is een apart plan in ontwikkeling, zoals beschreven in hoofdstuk 2. De strategie voor het Vrede van Utrecht programma in 2011 en 2012 is in oktober 2010 afgerond en uitgewerkt worden. De strategie voor het programma in 2013 is in januari 2011 afgerond en zal in juni 2011 in detail uitgewerkt worden. Voor het activiteitenplan hieronder informatie over werkwijze, doelstellingen, doelgroepen en middelen.

Voor Vrede van Utrecht 2013 twee soorten communicatie van belang:

1. *Corporate communicatie*

Het corporate verhaal van Vrede van Utrecht brengen we in 2011 continu onder de aandacht. Het corporate verhaal kenmerkt zich door de inspiratie die 1713 biedt en de vertaling van deze uitgangspunten naar nu in *The Utrecht Principles*.

Het corporate verhaal kan in het kort als volgt worden weergegeven:

Kunst en cultuur, ontmoeting en dialoog tussen verschillende culturen hebben in 1713 een positieve bijdrage geleverd aan het tot stand komen van een Europese vrede met wereldwijde gevolgen. Dit is de inspiratiebron voor het huidige programma *Vrede van Utrecht 2013*. Rode draad is steeds de maatschappelijke rol en verbindende kracht van kunst, cultuur en kennis en de kracht van diversiteit.

2. *Event-communicatie*

Dit betreft de communicatie over de activiteiten in het kader van het programma in 2013. De activiteiten illustreren *The Utrecht Principles* en brengen ze tot leven. Per event wordt de toegevoegde waarde van Vrede van Utrecht geformuleerd in productioneel of programmatisch opzicht en op het communicatieve vlak.

Werkwijze

Zoals meermalen is gesteld, zijn *The Utrecht Principles* leidend voor de manier waarop Stichting Vrede van Utrecht werkt. In onze communicatie laten wij deze werkwijze zien en maken we Stichting Vrede van Utrecht als de drijvende kracht achter alle initiatieven zichtbaar. Dit doen wij als volgt:

Crowd-sourcen

Vrede van Utrecht betreft doelgroepen in een vroeg stadium, zodat we beter kunnen inspelen op vraagstukken, behoeftes en efficiëntie in de communicatie over programma's met doelgroepen.

Do It Yourself (DIY)

In alle communicatie van Vrede van Utrecht naar het publiek toe, staat de 'maker' of de bewoner van Utrecht stad en regio centraal. We laten hen zo veel mogelijk aan het woord en laten hen reageren op het programma en onze thematiek. Deze communicatie van onderaf sluit goed aan bij *The Utrecht Principles*.

Via verschillende interactieve mogelijkheden, kunnen verschillende doelgroepen een eigen netwerk bedienen. We geven het publiek de tools en het gereedschap (on- en offline) om zelf middelen, media en content te maken, waardoor ze eigenaar worden van Vrede van Utrecht communicatiemiddelen en uiteindelijk Vrede van Utrecht programma's. Dit eigenaarschap zorgt voor intensievere betrokkenheid bij de Vrede van Utrecht activiteiten en het gedachtegoed, dan wanneer we zendergerichte media op ze afvuren.

Mobile marketing

In 2011 wordt de Vrede van Utrecht website ook geschikt gemaakt voor mobiele telefonie. Daarnaast worden gedifferentieerde doelgroepen via hun mobiele telefoon bereikt met behulp van mobile marketing. In 2011 bouwt Vrede van Utrecht haar activiteiten op het gebied van mobile marketing uit.

Participatiemarketing

Stichting Vrede van Utrecht investeert in de profilering van Utrecht als Europese stad van kennis en cultuur door samenwerkingsverbanden aan te gaan en te stimuleren met culturele, maatschappelijke en kennisinstellingen, gemeente en provincie en het bedrijfsleven. Al onze activiteiten komen tot stand in samenwerking met partners. Door de partners ook actief te betrekken in onze communicatiestrategie wordt extra kracht en lading gegeven aan ons merk. Dit betekent dat we bij aanvang van elke samenwerking in overleg met de betreffende partner in kaart brengen hoe we de krachten het best kunnen bundelen. Belangrijk onderscheid daarbij is wel of een activiteit door Vrede van Utrecht zelf geïnitieerd en georganiseerd wordt of dat Vrede van Utrecht een programma van een partner ondersteunt.

Vrede van Utrecht presenteert

Programma's waar Vrede van Utrecht "eigenaar" van is, zoals bijvoorbeeld DJ op de Dom en Day4Peace, worden neergezet onder de noemer "Vrede van Utrecht 2013 presenteert". Deze projecten worden gepresenteerd in de Vrede van Utrecht huisstijl, omdat het de ambities en/ of de missie van Vrede van Utrecht rechtstreeks ondersteunt.

Vrede van Utrecht ondersteunt

De meeste projecten van Vrede van Utrecht komen tot stand in samenwerking met andere partijen. Op programmaniveau worden deze projecten niet gepresenteerd in de huisstijl van Vrede van Utrecht, maar in de huisstijl/communicatiestijl van de partners zelf, versterkt met ons logo. Hiermee draagt de betreffende partner in haar PR-uitingen actief uit dat zij zich verbindt aan Vrede van Utrecht en dat zij samen met Vrede van Utrecht bouwt aan een interessant programma *Vrede van Utrecht 2013*. Ook zal er ruimschoots aandacht zijn voor deze activiteiten in de eigen Vrede van Utrecht communicatie. De

communicatie afdeling heeft in 2010 een grote stap gemaakt in het beter faciliteren van verschillende samenwerkingsverbanden. In 2011 willen we de krachten nog beter bundelen met onze partners.

Ambassadeurs

- Alle medewerkers stichting Vrede van Utrecht en bestuur Vrede van Utrecht: continue bewust zijn dat we twee opdrachten hebben
- Alle partners waar we actief mee samenwerken: verwachtingspatroon afstemmen, goede afspraken maken, teleurstellingen voorkomen
- Alle partners waar we minder actief mee samenwerken: goed op de hoogte houden, geen valse verwachtingen scheppen
- Alle bezoekers en deelnemers van onze activiteiten: kwaliteit bieden, goed informeren, inzetten via online, crowd sourcen
- Burgemeesters (stad/provincie) en Commissaris van de Koningin, Wethouders en gedeputeerden: profileringsmomenten bieden bij activiteiten waar zij affiniteit mee hebben
- Gemeente/Provincie ambtenaren: uitnodigen en profileringsmomenten bieden bij activiteiten waar zij affiniteit mee hebben

9.2 Doelgroepen

Doelstelling van Stichting Vrede van Utrecht is het vergroten van de cultuurparticipatie en het cultuurbereik: alle Utrechters kunnen meedoen in alle wijken en buurten van Utrecht stad en regio. Vrede van Utrecht vergroot het cultuurbereik in Utrecht stad en regio, niet door een grotere focus op mainstream programmering, maar door een uitgekiende balans in de programmering tussen high en low culture en mainstream programmering. Vrede van Utrecht verbreedt het bereik van bestaande programmering door er elementen aan toe te voegen.

Jongeren en studenten

Utrecht onderscheidt zich van de andere grote steden door een hoog aandeel 20 tot 30-jarigen, weinig ouderen en een lager en minder snel groeiend aandeel niet-westerse allochtonen. Het hoge aandeel 20-30 jarigen in Utrecht komt vooral door het grote aantal in de stad wonende studenten in het hoger onderwijs, voor een deel ook uit andere landen.

Vrede van Utrecht blijft de komende jaren inzetten op jongeren en studenten. Ook in de prognoses groeit de groep 18 tot 26 jarigen. Programma's als het Bevrijdingsfestival, DJ op de Dom, het Wereldfeest, wijkactiviteiten als Roots & Routes, Multiple M, Day4Peace, het Kunst in Oorlog weblog en de diverse samenwerkingsprojecten met Universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht zijn voornamelijk gericht op het bereiken van jongeren.

Gezin en jeugd

Volgens de prognoses stijgt het aandeel kinderen van 0 tot 11 jaar. In 2010 zijn dit alleen al in de stad Utrecht 43.944 kinderen. In 2015 wordt dit een aantal van 48.000. De ouders van de kinderen tot 11 jaar vallen grotendeels in de leeftijd groepen 27/34 en 35/44 jaar.

Vrede van Utrecht betreft kinderen in de programmering via *Vrede van Utrecht op school*, een uitgebreid educatieprogramma voor het primaire onderwijs. Kinderen van groep 1 t/m 8 kunnen hier multidisciplinair kennismaken met de geschiedenis en het gedachtegoed van Vrede van Utrecht.

Hoogopgeleiden & creatieven

Utrecht kent een hoogopgeleide bevolking. Ook heeft Utrecht de meeste inwoners met een creatief beroep. Volgens de Monitor en het onderzoek van het Utrechts Uitburo heeft 87 procent van de Utrechters in 2009 minstens een keer een culturele activiteit bezocht. Utrecht heeft daarmee de meest cultureel actieve bevolking van de G4.

Hier sluit Vrede van Utrecht naadloos op aan met het *Utrecht Interactive* programma; de samenwerking tussen Vrede van Utrecht met de Universiteit Utrecht en de Hogescholen van Utrecht (HU en HKU). Hoogopgeleiden zijn doorgaans ook cultureel en maatschappelijk bovengemiddeld geïnteresseerd. Voor hen heeft Vrede van Utrecht een reeks lezingen over muziek, architectuur en theater, het 4 /5 mei programma, de opera van DUS op Soestdijk, Kunst in Oorlog, Eutopia en het Uitfeest.

Utrechters in de wijken

De wijkprogrammering van Vrede van Utrecht richt zich met name op de wijken in Noord-West en West Utrecht. Vrede van Utrecht streeft in samenwerking met de culturele instellingen naar toegankelijke programmering voor bewoners in wijken. In de wijken liggen de kansen voor uitbreiding van publiek van culturele instellingen. Naast programmering kan ook communicatie hier een brug slaan door van onderaf te communiceren en zorg te dragen voor meer betrokkenheid bij Vrede van Utrecht activiteiten en het gedachtegoed van Vrede van Utrecht.

De programmering in de wijken is gericht op vergroting van de culturele competentie in de wijken. Dit betekent dat de communicatie ook primair gericht is op bereik in de betreffende wijk waar geprogrammeerd wordt. Utrecht-brede communicatie is daarbij van secundair belang.

Stakeholders

Stakeholders hebben belang bij *Vrede van Utrecht 2013* en *Utrecht 2018* vanwege de kansen en mogelijkheden die deze trajecten bieden voor kunstenaars, instellingen, het bedrijfsleven, inwoners etc. Om de stakeholders ook bewust te maken van dit belang is het noodzakelijk om scherp te formuleren waarin dit belang voor een specifieke stakeholder is gelegen. Op die manier wil Vrede van Utrecht actief inspelen op op hun eigenlijke vraag; *What's in it for me?*.

Aandachtspunten doelgroepen

Gelet op huidige programmering (2010 en 2011) raken we doelgroepen soms 1 keer in een jaar aan, maar kunnen we geen vervolg bieden. Vrede van Utrecht wil deze doelgroepen gedurende het jaar meenemen in de ontwikkeling van het programma en de Vrede van Utrecht thematiek.

Een uitgewerkte doelgroepenstrategie wordt opgenomen in de uitgewerkte strategie.

9.3 Middelen

De marketingcommunicatiemiddelen van Vrede van Utrecht:

- www.vredevan utrecht2013.nl (mei 2010 600 unieke bezoekers per dag)
- maandelijks e-nieuwsbrief Vrede van Utrecht (5.246 abonnees)
- dagelijkse twitter feed (augustus 2010, 880 volgers)
- koppeling met LinkedIn netwerken
- ambassadeurs Vrede van Utrecht

- Sociaal media:
 - o Facebook
 - o Hyves
 - o Flickr fotosets
 - o Youtube
 - o Vimeo
 - o Mobypicture
- de twee of drie jaarlijkse (afh. van programmering) Ons Utrecht bijlage (oplage 200.000 exemplaren, losse verspreiding 6.000 exemplaren)
- spreads en free publicity in regiokranten/huis-aan-huis bladen in de regio, afhankelijk van programmering.
- Wekelijks in De Uitloper (oplage 12.500 exemplaren)

Zichtbaarheid op locatie:

- Vrede van Utrecht bus (met daarbij zes AO stoepborden, zes krantenzuilen tbv de Vrede van Utrecht kranten)
- Minibuttons om uit te delen aan bezoekers
- Vrede van Utrecht t-shirts ten behoeve van vrijwilligers
- Vrede van Utrecht ansichtkaarten

9.4 Communicatie 2011

Bovenstaande vertaalt zich in 2011 in de volgende concrete communicatie activiteiten:

Intensiveren van corporate campagne

Vrede van Utrecht zet algemeen in op verbeterde zichtbaarheid van Vrede van Utrecht van de organisatie en vooraf, tijdens en na afloop van events. In dit kader wordt de website (www.vredevanutrecht2013.nl) verder doorontwikkeld en komen er speciale bijlages in *Ons Utrecht* en regiospreads. Tevens wordt er geïnvesteerd in een mobiele website en apps (applicaties) en wordt de strategie intensiever ingezet bij grote publieke evenementen zoals *Het Bevrijdingsfestival*, *Day4Peace* en grootschalige producties als *Orpheo en Euridice* op Soestdijk. Ook sterke aanwezigheid op het Uitfeest moet bijdragen aan een grote zichtbaarheid van Vrede van Utrecht. Tot slot wordt de interactieve, crossmediale campagne over het merk “Vrede van Utrecht” en onze thematiek verder ontwikkeld.

Vrede van Utrecht krant

In de Vrede van Utrecht bijlage van *Ons Utrecht*, die 2 tot 3 keer per jaar verschijnt in een oplage van 200.000, laten we zoveel mogelijk makers, organisaties en inwoners van Utrecht zelf aan het woord over onze programma’s en over de thematiek. Zij vertellen de lezer waarom je er naar toe moet. Zij vertellen je wat zij vinden van *The Utrecht Principles*, van de lezing die ze bezocht hebben, sharen de foto’s die ze gemaakt hebben of retweeten over onze programmering, etc.

Live reporters

In 2011 willen we bezoekers aanmoedigen “live reporter” te worden. We gaan bezoekers vragen recensies te plaatsen, gemaakte foto’s te sharen, interviews te embedden op hun blog, widgets voor social media, waardoor de bezoeker als het ware een live reporter wordt voor het Vrede van Utrecht programma. Tevens wordt hiermee de betrokkenheid bij en het draagvlak voor de ambities van Vrede van Utrecht vergroot.

Journalisten

Daarnaast gaan we in 2011 een pool van vaste reporters samenstellen, die de basis vormen voor onze berichtgeving. Op dit moment wordt gekeken naar de mogelijkheden om dit in samenwerking met de School voor Journalistiek op te zetten.

Utrecht Express (werktitel)

In samenwerking met diverse partijen zoals o.a. UCEE Station, U Wijk van RTV Utrecht, Ons Utrecht, Flexx Magazine, FunX, Miramedia, de Hogeschool Utrecht en Evident gaan we in 2011 de mogelijkheden onderzoeken van een online omgeving voor alle wijken van Utrecht. Voorbeeld is Nieuw West Express. Als het plan haalbaar blijkt te zijn moet de online omgeving in 2011 live gaan en een interactief platform worden voor activiteiten in buurten en wijken.

Vrede van Utrecht wiki

De artikelen van de studenten van de Universiteit Utrecht over de historische betekenis van de Vrede van Utrecht, die in het kader van De Vrede van Utrecht Honours Minor voor excellente studenten worden geschreven, worden op dit moment op redelijk statische wijze weergegeven op de website. Streven voor 2011 is om hier een echte wiki van te maken en geschiedeniskenners (studenten, leden van oud utrecht, hovo, etc.) uit te dagen het verhaal mee te schrijven en beter te maken.

Twibbons i.h.k.v. Day4Peace

In het kader van Day4Peace gaat Vrede van Utrecht in 2010 gebruik maken van twibbons. Een twibbon is een soort digitale button voor op je profiel op linkedin, facebook en andere social media. Met dit plaatje kun je aangeven dat je betrokken bent bij een bepaalde organisatie of je aansluit bij een bepaald gedachtegoed. Hierdoor worden mensen uitgedaagd het gedachtegoed van Vrede van Utrecht, dat duidelijk terug te vinden is in het grootschalige publieksevenement *Day4Peace*, uit te dragen via hun social media. Bij gebleken succes in 2010 wordt dit in 2011 verder uitgewerkt en toegepast op andere programma's.

Overige aandachtspunten

- Samenwerking verder uitbouwen met hoofden communicatie van Gemeente en Provincie Utrecht.
- Actief betrekken communicatie afdelingen van culturele instellingen.
- Mogelijkheden onderzoeken voor acties met taxichauffeurs, 'sfeerbeheerders', frontdesk medewerkers hotels, ondernemers detailhandel, kappers en horeca, etc.
- Inzetten van bekende Utrechters ter promotie van *Vrede van Utrecht 2013* programma
- Samenwerking met landelijke mediapartners: papier, online, publieke omroep
 - o Gesprekken zijn vergevorderd inzake samenwerking met RNW voor 2013.
- Ontwikkelen van arrangementen op basis van het aanbod in samenwerking met NBTC, toeristische sector en stadspromotie en uitzetten in communicatiemiddelen internationaal

Clustering

In navolging van de focus van het programma 2013 op 3 periodes - voorjaar (april/mei), zomer (juni, juli) en nazomer (augustus/ september) – zullen de communicatieactiviteiten vanaf 2011 zoveel mogelijk geclusterd worden naar dit format. Op die manier “piekt” de zichtbaarheid van Vrede van Utrecht gelijktijdig met het moment waarop het programma haar hoogtepunt bereikt. Afhankelijk van de definitieve programmering en het beschikbare budget zal de focus in 2011 op 2 (voorjaar/nazomer) of 3 periodes liggen.

10 Relatiebeheer en sponsoring

10.1 Relatiebeheer

Het relatiebeheer betreft het ontwikkelen en organiseren van activiteiten, ontvangsten, events, ontmoetingen in relatie met programma 2013 en de voorbereidingen op 2018. Belangrijkste aandachtsgebieden hierbij zijn bestuur & politiek (lokaal, landelijk en Europees), bedrijfsleven en Utrechtse en internationale partners.

10.1.1 Werkzaamheden & aandachtsgebieden 2011

Algemeen

- Coördineren en onderhouden relatiebestand
- Ondersteuning speciale activiteiten tbv sponsors
- Ontvangst buitenlandse delegaties

2013

- Productie van het algemene relatie-event Vrede van Utrecht concert
- Productie algemene presentatie van het programma 2013
- Coördinatie en ondersteuning van relatiemomenten bij programma-activiteiten 2013 (bijvoorbeeld: bevrijdingsfestival, projecten op buitenlocaties, educatie, Day4Peace, Leerstoel Vrede van Utrecht)

2018

- In 2011 - 2013 zal veel aandacht en inzet uitgaan naar bidbook voorbereiding & lobby 2018 (nationaal en internationaal).
- Ondersteuning & productie lobbyactiviteiten
- Coördinatie en/of productie presentatiemomenten Bidbook 2018
- Presentaties in het ECOC-circuit
- Ontwikkeling draaiboek Jurybezoek 2013
- In kaart brengen, uitbreiden & onderhouden relatiernetwerk t.b.v. 2018 (focus: internationaal, Utrechtse supporters)
- Organisatie diverse ontmoetingen, gesprekken en workshops in de bidbook voorbereiding (in vervolg op de Werkplaats Utrecht 2018).

10.2 Participatie van het bedrijfsleven

In 2010 is gestart met het leggen van verbindingen met het bedrijfsleven. Deze aanpak wordt verder doorgezet in 2011. Participatie van het bedrijfsleven in de Vrede van Utrecht is essentieel voor het maatschappelijk draagvlak en financiële en facilitaire ondersteuning van de organisatie.

Vrede van Utrecht zoekt met name op corporate niveau, op merkniveau, de introductie bij het bedrijfsleven en legt van daaruit een koppeling met de diverse programmaonderdelen en projecten van Vrede van Utrecht. Vanuit de gedachte dat Vrede van Utrecht voor een gedachtegoed staat dat gebaseerd is op de waarden die ontstaan zijn uit de Vrede van Utrecht in 1713. Deze principes zijn naar deze tijd vertaald in *The Utrecht Principles*. De Vrede van Utrecht heeft een visie en is op zoek naar mensen binnen bedrijven die deze visie mede onderstrepen.

Inzet is de koppeling met een aantal invloedrijke keyfigures op (inter)nationaal niveau geworteld in het bedrijfsleven met name gevestigd in Utrecht. Zij tonen hun commitment aan de stichting Vrede van Utrecht middels financiële en facilitaire ondersteuning. Hiermee bouwen de partners constructief aan de stad en regio Utrecht van kennis en cultuur aan de hand van twee concrete trajecten: 2013 en 2018.

Deze topmensen van grote bedrijven worden uitgenodigd om deel te nemen aan een op te richten **Council Vrede van Utrecht**. Een aantal duwers dat het gedachtegoed van Vrede van Utrecht onderschrijft en activeert met een lange termijn visie op de thematiek rond 2013 en 2018 en een duidelijk uitgewerkt stappenplan. De Council is onderscheidend en aanvullend ten opzichte van andere bedrijvenclubs. De leden tonen hun commitment aan de stichting Vrede van Utrecht middels een directe financiële bijdrage. Aangezien de club naar verwachting qua omvang niet te groot zal zijn krijgt het een exclusief karakter. De bijeenkomsten worden geprogrammeerd in samenwerking met culturele partners en de Universiteit Utrecht. Het zijn verrassende ontmoetingen met een bijzondere vorm qua plek, programmering en participatie. Thematisch wordt ingegaan op de stand van zaken van Vrede van Utrecht. De club wordt als kleine elite gevraagd om een substantiële input voor het traject.

Vanuit het lidmaatschap wordt de dialoog gestart om samen het partnership verder uit te bouwen. De basis ligt bij een wederzijdse fit en een langdurige samenwerking van minimaal drie jaar. Bij de eerste ontmoetingen wordt onder begeleiding van experts & Samhoud, VODW Marketing en Explorama een bodem gecreëerd voor een structurele en vruchtbare samenwerking.

De partnerships behelzen het traject richting 2013, het grootse programma in 2013 zelf en het traject 2018.

11 Organisatie

11.1 Bestuur

Het bestuur van Vrede van Utrecht is eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van Vrede van Utrecht, inclusief Kosmopolis.

Het bestuur van Vrede van Utrecht is als volgt samengesteld:

- Dhr. Prof. Drs. G. J. Cerfontaine (voorzitter)
- Dhr. Ir. W.P. de Boer (secretaris / penningmeester)
- Dhr. Prof. Dr. P. Schnabel
- Mevr. Mr. P.C. Lodders-Elfferich
- Dhr. J.G.P. van Bergen
- Dhr. Prof. dr. Th.W.A. Camps
- Mevr. Mr. Y.C.M.T. van Rooy

Code Cultural Governance

Stichting Vrede van Utrecht hanteert een bestuur- en directiemodel. Vrede van Utrecht heeft kennis genomen van de principes van Cultural Governance, erkent de waarde ervan en past deze grotendeels toe.

11.2 Personele bezetting

Onderstaande tabel geeft de personele bezetting weer. Vacatures worden alleen ingevuld als aanvullende fondsenwerving wordt gerealiseerd.

naam	achternaam	functie	in dienst fte	freelance fte	vacature fte
Directie					
Peter	de Haan	intendant	1		
Petra	Remmen	zakelijke leiding	0,8		
Programma					
Han	Bakker	artistiek adviseur 2018		0,4	
Paul	Feld	programmamaker 2013	0,8		
Cynthia	Wilson	projectleider <i>UU/ HO</i>		0,3	
Mira	Kho	projectleider <i>Wijkprogramma</i>		0,4	
Annemarie	de Jong	productieleider <i>Wijkprogramma</i>	0,9		
Tsui-Saen	Leung	projectmedewerker <i>Wijkprogramma</i>	0,8		
Saar	van der Spek	programmamaker <i>Wijkprogramma</i>		0,6	
vacature		projectmedewerker <i>Wijkprogramma</i>			0,4
vacature		onderzoeker <i>Wijkprogramma</i>			0,4
vacature		webredacteur <i>Wijkprogramma</i>			0,7
Eugene	van Erven	hoofd onderzoek <i>CAL Utrecht</i>		0,2	
Margreet	Bouwman	medewerker <i>CAL Utrecht</i>	0,6		
Margreet	Zwart	onderzoeker <i>CAL Utrecht</i>	0,4		
Petra	Moes	producent <i>Erfgoed programma</i>		0,6	

Inez	van der Werf	productiemedewerker <i>Erfgoed programma</i>	0,8		
Leo	Roeleveld	projectleider <i>Educatie</i>		0,6	
Els	van Kuijk	projectmedewerker <i>Educatie</i>	0,6		
Bram	Buijze	projectleider <i>Internationalisering</i>	0,8		
Robert	Kouijzer	adviseur <i>Talentontwikkeling</i>		0,4	
Friso	Wiersum	programmamaker <i>Kunst in Oorlog</i>	0,6		
Kosmopolis					
Nancy <i>vacature</i>	Jouwe	projectleider programmamaker	0,8		0,5
Bidjai	Saktoe	communicatiemedewerker		0,3	
Liesbeth	Faber	redacteur	0,4		
Bureau					
Fleur	Daalderop	office manager	0,8		
Odile	Schermerhorn	medewerker secretariaat	0,8		
Jan	Bruin	boekhouder		0,2	
Paulien	Dankers	assistent zakelijke leiding	0,8		
Communicatie					
Petra	Orthel	hoofd Communicatie, PR & Marketing	0,9		
Manon	Scholten	senior medewerker marketing	1		
Radha	Pleijasant	medewerker online marketing	1		
Lonneke	Laurant	PR & pers medewerker	0,8		
Marieke <i>vacature</i>	Kruihof	medewerker marketing senior medewerker <i>Utrecht 2018</i>	0,2		1
Relatiebeheer					
Lieke	Hoitink	relatiebeheer	0,8		
Lidian	Fleers	productie	0,8		
Sponsoring					
Hans <i>vacature</i>	van Rijsbergen	sponsormanager medewerker sponsoring		0,4	0,6
Totaal			17,2	4,4	3,6

12 Financiën

De volgende pagina's laten de begroting 2011 zien. Per aandachtsgebied van Vrede van Utrecht wordt de begroting weergegeven in een kolom:

- Programma 2013 (2013)
- Bidbook 2018 (2018)
- Community Art Lab Utrecht (CAL)
- Vrede van Utrecht Concert (concert)
- Educatieprogramma (educatie)
- Erfgoedprogramma - Soesterberg, Forten en Kastelen (erfgoed)
- Internationalisering (intern.)
- Wijkprogramma (wijken)
- Samenwerking Universiteit / Hogescholen (UU/HO)
- Overige gemeenten (overige G)
- Kosmopolis (kosmo)
- Werkorganisatie (wo)

In de totaalkolom wordt het totale financiële plaatje van Vrede van Utrecht weergegeven. De cijfers zijn gebaseerd op ervaringen in de afgelopen jaren en inschattingen op basis van het programma.

BATEN

Er is per project een inschatting gemaakt van reële inkomsten uit publieksinkomsten, diverse opbrengsten, sponsoring en fondsen.

Publieksinkomsten

De publieksinkomsten zijn in 2011 relatief gering. Dit heeft te maken met de werkwijze van Vrede van Utrecht. Publieksinkomsten komen over het algemeen ten goede aan de partners waar Vrede van Utrecht mee samenwerkt. Daarnaast is een groot aantal evenementen gratis toegankelijk.

Diverse inkomsten

Diverse inkomsten hebben onder andere betrekking op doorberekende kosten ten behoeve van voor derden verrichte activiteiten.

Sponsoring

In 2010 is een concreet sponsorplan gemaakt en is de sponsorwerving gestart. Op basis hiervan is een inschatting gemaakt van potentiële partnerships voor 2011.

Fondsen

Het 2013 programma is aan diverse directies van fondsen gepresenteerd. De reacties zijn enthousiast. In september 2010 worden meerjarige aanvragen aan verschillende fondsen verstuurd. De begroting 2011 geeft een inschatting van de bijdragen.

LASTEN

Beheerslasten personeel en materieel

In de kolom werkorganisatie worden de algemene beheerslasten van Vrede van Utrecht weergegeven. De beheerslasten hebben een personele en een materiële component. De omvang in 2011 is vergelijkbaar met de prognose voor 2010. De beheerslasten worden niet specifiek doorberekend aan de Vrede van Utrecht projecten. Kosmopolis Utrecht betaalt een vaste bijdrage voor deze beheerslasten.

Activiteitenlasten personeel

Medewerkers die volledig op een specifiek project werken zijn op dit project geboekt. De medewerkers communicatie en de intendant wordt op werkorganisatie geboekt.

Activiteitenlasten materieel

Per aandachtsgebied zijn activiteitenbudgetten toegekend. Deze zijn verder uitgesplitst naar projecten. De inhoudelijke toelichting op de projecten is in de eerdere hoofdstukken terug te vinden. Het communicatiebudget is gesplitst naar corporate (werkorganisatie), het programma *Vrede van Utrecht 2013* en de campagne *Utrecht 2018*.

Onvoorzien

Er is een bedrag van 100.000 euro onvoorzien opgenomen op basis van ervaringscijfers.